

נאוה ברק, נשיאת עלם

שותפים וידידים יקרים,

כמידי שנה, גם השנה התמודדנו עם אתגרים כלכליים וחברתיים רבים המושפעים מהמצב הגלובאלי העולמי ומצב המשק הישראלי. אנו ממשיכים ומשקיעים מאמצים להרחיב את מעגל התומכים והשותפים ולהמשיך להוות כתובת ומענה למען בני הנוער שלנו.

היום יותר מתמיד, חשוב להכיר בצורך להדק ולהעמיק את שיתופי הפעולה בין ארגוני המגזר השלישי, הממשלתי והעסקי וזאת על מנת להדגיש ולקדם את הערך החשוב של ערבות הדדית בין כל חלקי החברה בישראל. כולנו יחד נוכל להמשיך ולהניע תהליכים אשר בטווח הארוך יובילו לשינוי פני החברה בישראל.

אני רוצה להודות מכל הלב לעובדים ולמתנדבים היקרים שלנו אשר פועלים לילות כימים למען בני הנוער מתוך תחושה אמיתית של שליחות. במפגשים שלי איתכם בפרויקטים השונים ברחבי הארץ אני מגלה עוצמות, אכפתיות ומסירות אין קץ. אתם הכח האמיתי שלנו!

שלכם בברכה,

נאוה ברק

כנשיאת עלם ב-17 השנים האחרונות, אני גאה לסכם שנה של עשייה מגוונת וחיונית למען בני הנוער בסיכון בישראל.

השנה, אנו מציינים 30 שנה לפעילותה החיונית של עלם ברחבי הארץ. עלם מפעילה 80 פרויקטים מגוונים המעניקים מענים בהתמודדות עם מצבי משבר אישיים של נוער נורמטיבי בגיל ההתבגרות, נשירה ממסגרות לימודיות, קשיי קליטה, בעיות משפחתיות, חשיפה והתמכרות לסמים ואלכוהול, אלימות, ניצול מיני ועד מצבים קשים ומסוכנים כגון זנות קטינים ודרות רחוב.

עמותת עלם לא ממתנה שבני הנוער יגיעו אליה. העובדים והמתנדבים המסורים שלנו יוצאים לפגוש אותם בכל מקום בו הם נמצאים. אנו זמינים ונגישים לנערים ולנערות בכל שעות היום, שעות רבות לאחר ששאר השירותים החברתיים לא פועלים. הגישה שלנו היא בלתי פורמאלית ונותנת מענה ב"גובה העיניים".

הדו"ח שלפניכם שופך אור על פעילותה הענפה של עלם ועל תופעות ומגמות מרכזיות שנחשפו אליהן בקרב בני הנוער במהלך שנת 2012. השנה, נתקלנו במספר תופעות מדאיגות: פגשנו עשרות נערים ונערות אשר התנסו בסמים "חוקיים", ראינו עלייה בשימוש באינטרנט וברשתות החברתיות כזירה להטרדות וניצול מיני של קטינים. אנו הרחבנו את המענים ופעלנו להתריע על חומרת התופעות הללו בקרב הציבור.

עמותת עלם לא פועלת לבדה, לצידנו שותפים יקרים הפועלים בקהילה ולמענה: משרדי הממשלה השונים התומכים ומהווים דוגמה לשיתוף פעולה פורה ומניב עם המגזר השלישי, אנשי המגזר העסקי המגלים מעורבות חברתית ומובילים שינוי באמצעות תרומות והתנדבות בקהילה, קרנות בארץ ובעולם הפועלות להעצמת הנוער וכמובן הציבור הרחב, אשר מתייצב לצידנו שנה אחר שנה.

לכל אלה - תודה והערכה רבה על המעורבות.

לינור רובן, נשיאת עלם ארה"ב

חברים יקרים,

השנה אנו מציינים בעלם 30 שנות פעילות מאומצת לטובתם ולמענם של בני הנוער האבודים, הבעייתיים והפגועים ביותר בישראל, במטרה לסייע בידם להשתקם ולחזור למסגרת החברה. עם השנים, גדלה עלם והתפתחה ומונה כיום 280 עובדים מקצועיים ו-1,700 מתנדבים הפועלים למען נוער בסיכון ב-40 ערים בכל רחבי ישראל. עלם היא העמותה הגדולה בישראל העוסקת בסיוע לבני נוער בסיכון, אוכלוסייה המתקשה לתפקד ולהשתייך לחברה מסיבות שונות ומגוונות. רבים מבני הנוער אותם פוגשת עלם נושרים ממסגרות החינוך ונפלטים לרחובות, שם הם עלולים לצרוך סמים, להידרדר לזנות או לפשע – במאמציהם לשרוד את חיי הרחוב הקשים. גם כיום, מתמודדת ישראל עם אי ודאות כלכלית, מספר הולך ועולה של מהגרים המבקשים להשתקע בה, איומים ביטחוניים ואופק מדיני ופוליטי הפכפך. בסיס בלתי יציב זה יוצר אפוא מתוחה בחברה הישראלית, המקרינה גם על בני הנוער להם מסייעת עלם, בני נוער הנאבקים במציאות לא פשוטה גם ללא מתיחות זו. קרוב לשליש מאוכלוסיית הנוער הישראלית נמצאת בסיכון או במצוקה. לצערנו אין אנו יכולים להגיע לכל צעיר או צעירה העומדים על פי תהום. עם זאת, אנו גאים באחוזי ההצלחה הגבוהים אותם משקפים המקרים הרבים בהם אנו מצליחים לגעת ולהביא לשינוי. כמו כן, ההקפדה על יישום מדיניותה של עלם כארגון לפעול ביעילות מרבית, מאפשרת לנו לוודא כי 85% מכל דולר הנתרם לעלם, מופנה ישירות לטובת שירותים לבני הנוער.

למרות צמיחתה המרשימה של עלם, נשמרת החשיבה הרעננה "מחוך לקופסא" כבתחילה. נאמנה לתפיסה כי לא קיים פיתרון אחיד למגוון העצום והמורכב של האוכלוסיות הנעזרות בשירותיה, פיתחה עלם תוכניות ומענים לצרכים הייחודיים של האוכלוסיות והקבוצות השונות בחברה – ילידי הארץ ועולים, חילונים, דתיים, יהודים ערבים, בדואים, ובני תרבויות שונות ומגוונות כפניה של החברה הישראלית כולה. בניידות הלילה ברחובות, מרכזי היום לבני הנוער חסרי הבית, מרכזי הייעוץ והתמיכה "הפוך על הפוך", מרכזי הנוער הרב תרבותיים, תכניות השיקום התעסוקתי והמנטורנינג – עלם פורשת את זרועותיה לקלוט את כל אלה שנפלו דרך החורים שברשתות הביטחון.

אני מבקשת להביע את הערכתי ורגשי תודתי העמוקים לכל חברינו שותפינו ותומכינו ובמיוחד ליקירי עלם – הרב יחיאל אקשטיין, ומר אלן סליפקה ז"ל. הודות לחזונם ונדיבותם של מנהיגים כמותם יכולה עלם להושיט יד ולגעת בחייהם של רבים כל כך. נדיבותם יוצאת הדופן היא המאפשרת לנו להפעיל פרויקטים רבים כל כך, ותמיכתם היא סירת הצלה לנערים הרבים אשר זכו למצוא את דרכם בחזרה לחיק החברה כאזרחים מועילים.

**במלוא ההערכה,
לינור רובן,
נשיאת עלם אמריקה.**

אן ביאלקין, יו"ר עלם ארה"ב

חברים יקרים,

נפלה בחלקי הזכות להתכבד ולברך אתכם, החברים והתומכים הרבים של עמותת עלם בישראל ובארה"ב. במהלך השנים האחרונות, ניצבים רבים מאיתנו הפעילים במגזר השלישי, בפני מציאות מורכבת ומאתגרת יותר מבעבר. היחלשותה של הכלכלה הגלובלית בשילוב עם שינויי משטר מדאיגים במזרח התיכון, חברו ליצירת אפוא מתוחה מהרגיל ולחוסר יציבות המחלחל לחברה ומוסיף על קשייו של הנוער למענו פועלת עלם.

למדינת ישראל חזון וראייה רחבה לשגשוג כלכלי ולדאגה לרווחתם של כל אזרחיה, אולם ככל שחולפות השנים, אנו עדים לפער הולך וגדל בין העשירים לעניים בחברה. בעיית העוני בישראל החמירה עד כדי כך שכיום, חי כל ילד שלישי בישראל מתחת לקו העוני. קשה שלא להבחין בבני הנוער ברחוב, בחסרי הבית, בצעירים הבורחים מבית ההורים – רבים נושרים ממסגרות החינוך ומידרדרים לחיים בתת תרבות של אלימות, שימוש בסמים וצריכה של אלכוהול. בני הנוער הללו זקוקים לתמיכה וליד מכוננת ופעילותה של עלם למענם נחוצה ומשמעותית כיום יותר מאי פעם.

בדו"ח זה אנו גאים להציג את מגוון פעולותיה של עלם למען בני הנוער בסיכון, את ההישגים ובציודם האתגרים עימם אנו מתמודדים במשימתנו להבטיח עתיד טוב יותר לנוער שלנו.

עלם גאה במיוחד בצוות המקצועי המסור ובכל אחד ואחד מ-1,700 המתנדבים, ובכוננתם להושיט יד תומכת ואזון קשבת מידי יום ביומו לקשייהם של בני הנוער בהם הם פוגשים. בראייתם רחבת הלב את איכויותיהם של כל נער ונערה, הם מאפשרים לכולנו להביא לשינוי בחייהם, משקמים ובונים מחדש את אמונם של בני הנוער בכוחם וביכולותיהם ובכך מסייעים בידם לשוב ולהשתלב בחברה. שהרי כל אדם, כל שכן אדם צעיר ופגיע, זקוק לתמיכה ולחום שסייעו בידו לגבש את זהותו ולמצוא משמעות ותכלית לחייו. בביקורי האחרון בישראל, זכיתי לפגוש בבני נוער רבים שסיפרו לי כי עלם שינתה את חייהם, וכי לולא עזרתם של אנשי עלם, היו ודאי חיים עד היום ברחובות.

מזה 30 שנה, מסייע ארגון עלם לנוער ישראלי בסיכון, הסיוע החיוני המוגש ע"י אנשי עלם מוצע ונגיש לבני נוער בכל חלקי החברה, לילידי הארץ ולעולים החדשים, ליהודים ולערבים – עלם פועלת להבטיח כי כל אחד ואחד יזכה לסיוע וההדרכה להם הוא זקוק לא רק על מנת לשרוד, אלא להמשיך, לצמוח ולהשתלב באזרח מהשורה בחברה הישראלית.

**בהערכה,
אן ביאלקין, יו"ר
עלם אמריקה.**

אפרת שפרוט, מנכ"לית עלם

בעז דותן, יו"ר עלם

עלם מובילה תפיסה הגורסת, כי יש להנגיש את השירותים לבני הנוער ולדבר עם בני הנוער בגובה העיניים. אנו מצליחים בכך הודות לעובדים מסורים ו-1700 מתנדבים מחויבים שיוצאים לשטח ביום ובלילה ופוגשים את בני הנוער. בני הנוער מוצאים כי קל ונכון להתחבר דווקא למתנדבים, הם נפעמים ונרגשים כי יש מישהו שנמצא שם בשבילם ללא תמורה, זה נוגע בהם ומאפשר להם להתקרב, להיפתח ולהסכים לקבל.

עלם, שאחד מיעדיה המרכזיים הוא הגברת האחריות החברתית למצוקות בני הנוער בישראל, קיימה השנה מהלכי סגור משמעותיים בסוגיית זנות קטינים בישראל. מדובר בתופעה קשה ורחבה, בייחוד בעידן האינטרנט, ואנו עמלים רבות להעלאת סוגיה זו לסדר היום.

יעד נוסף שעמותת עלם סימנה השנה, הוא העלאת המודעות לצורך של מתן מענה לצעירים וצעירות חסרי בית, שאינם נקלטים במסגרות הנוכחיות. יש צורך אקוטי לייצר מענה שכזה, שיכלול גם מענה לינה במצבי חירום ללא תנאי, אשר ניתן יהיה להגיע אליו בכל רגע נתון במהלך היום/הלילה. כי מעבר למענה ההומניטארי החשוב, ומעבר לצמצום נזק, מקום הלינה מהווה זרז לשינוי, ואלמנט חשוב ביותר בהבניית מוטיבציה לשינוי בקרב הצעירים/ות ויצירת תהליכים שמכוונים ליציאה מהרחוב.

עלם ממשיכה כל הזמן לחקור את ההתמודדויות ברחוב ואת עולמם של בני הנוער והצעירים בישראל, מקשיבה לקולם ולמצוקותיהם ושואפת לחדש ולייצר מענים הולמים. את כל אלה, עלם איננה עושה בחלל ריק. העמותה רואה בעצמה ארגון משלים וחלק ממערך השירותים הקיימים. עלם רואה בשותפויות חלק בלתי נפרד מעוצמת עבודתה, ועושה כל שביכולתה כדי לעבוד בשיתופי פעולה עם השירותים ברשויות מקומיות, משרדי ממשלה, ארגוני מגזר שלישי ועסקים.

עלם תמשיך בשנה הקרובה את התהליך בו החלה, של בקרה והערכת הפרויקטים, באמצעות מחקרי הערכה וקביעת מדדים להצלחה. אנו נמשיך לחתור לשמירה על הרמה המקצועית הגבוהה של עובדי הארגון ומתנדביו, בין היתר באמצעות הכשרות, הדרכות ולמידת עמיתים.

אני מאמינה כי נמשיך ונשפר את יכולותינו להשפיע על מציאות בני הנוער בישראל, ובכך על החברה הישראלית כולה.

מאחלת לכולנו המשך עבודה יצירתית, ערכית ומשמעותית ומודה מקרב לב לכל התורמים, השותפים המתנדבים, העובדים, על תרומתכם לעשייה למען בני הנוער בישראל.

בברכה,
אפרת שפרוט
מנכ"לית עלם

עלם היא נכס חשוב לחברה הישראלית, וכלי ייחודי בהעצמתם ומיצובם של בני הנוער כקבוצת התייחסות חשובה ביותר בחברה. עלם נמצאת בחזית מתן המענה לבני נוער ואינה שוקטת על שמריה, מעודדת מיזמים חדשניים ופועלת למען ריבוי שירותים לבני הנוער לפי צרכיהם. עלם מקפידה על מתן מענים ייחודיים ומותאמים לצרכי בני הנוער, תוך עמידה בסטנדרטים מקצועיים. כל זאת, תוך התמודדות עם אתגרים כלכליים משתנים במציאות מאוד מורכבת.

לעלם ועד מנהל פעיל ומעורב, אשר חבריו מגיעים מעולמות ידע שונים - עבודת נוער, אקדמיה, עסקים ותפקידי ניהול בכירים. חברי הועד המנהל מביאים עימם ידע, ניסיון, חשיבה ושיטות מעולמות ידע אלו. בנוסף לכהונתם בועד המנהל עצמו, חברי הועד המנהל פעילים בועדות משנה בתחום מומחיותם, מה שמאפשר טיפול יסודי ומקיף בנושאים רבים שעולים לשולחנות הועד וועדות המשנה. בין ועדות המשנה ניתן לציין את ועדת הכספים, הועדה המקצועית, ועדת משאבי אנוש, ועדת ההתנדבות, ועדת ניהול ידע, ועדת מחקר והערכה. באופן אישי, אני גאה לעמוד בראשו של ועד מנהל פעיל מעורב מקצועי ומחויב. הועד המנהל של עלם, הינו בינלאומי והוא משותף לעלם ארה"ב ולעלם ישראל. מעורבות זו של עלם ארה"ב, חיונית ומהותית הן לועד המנהל והן לוועדה המקצועית.

אני מאמין שהגשמת חזונה של עלם מתאפשרת, בין היתר, הודות לחיבור יוצא דופן בין המגזר העסקי לבין עלם. החיבור בין עלם, עמותה מובילה בתחום הנוער בסיכון, וחברות מובילות במשק מתבסס על חוזה לא כתוב של מחויבות לערכים אנושיים וחברתיים וניסיון לייצר קהילה וחברה טובה והוגנת יותר. חיבור זה הינו אחד מעמודי התווך של עמותת עלם לאורך שלושים שנות פעילותה. במסגרת השותפות עם המגזר העסקי, עמותת עלם מציעה מגוון אפשרויות לשיתופי פעולה ופתוחה ליוזמות חדשות העולות מהשטח ומהשותפים העסקיים.

בשנה זו תמשיך עלם להקצות משאבים ארגוניים לשם תיעוד, איסוף נתונים, מדידה והערכה של תוצאות/תפוקות של התוכניות השונות, וזאת כחלק אינטגרלי ושיטתי מהפעילות היומיומית.

אני מאחל לכולנו שנת עבודה פורייה ומוצלחת, ומבקש להביע הערכתי ותודתי הכנה לכל עובדי עלם, המתנדבים בשטח, התורמים והשותפים השונים שלנו אשר מחוללים יחד עימנו שינוי בחייהם של עשרות אלפי בני נוער בסיכון, ובכך מביאים לשינוי משמעותי בעתידה של החברה הישראלית כולה.

בברכה,
בעז דותן
יו"ר עלם

06 סקירה כללית

07 עיקרי הדוח השנתי

08 רצף הסיכון של בני הנוער בישראל

מענים לנוער בסיכון קל

09 תחום מרכזי מידע, תמיכה וייעוץ לבני נוער - "הפוך על הפוך"

11 Yelem - מידע וייעוץ באינטרנט

13 תחום רב תרבותי

מענים לנוער בסיכון ממשי

16 תחום עבודת רחוב

19 תחום מניעה וטיפול בהתנהגויות מיניות פוגעות

מענים לנוער בסיכון גבוה

20 תחום שיקום על ידי ליווי אישי ותעסוקה

20 "דרך המלך" - הכשרה תעסוקתית בשילוב חונכות אישית

22 יוזמות תעסוקתיות

24 "מחסות לעצמאות" - תמיכה וליווי בוגרי רשות חסות הנוער

27 תחום נערות

27 "בית אמיתי" - מרכז לנערות וצעירות נפגעות אלימות מינית

29 "שתיים"

מענים לנוער בסכנה

30 תחום הקצה

30 "מישהו לרוץ איתו" ו"גלגל" - פרויקטים לצעירים חסרי בית

34 "ערים בלילה" - פרויקט למען בני נוער המעורבים בזנות

39 משאבי קהילה והתנדבות

39 תחום פיתוח וגיוס משאבים

40 הדרכה וניהול ידע

41 הערכה לתוצאות פעילות 2012

42 מוסדות העמותה

43 תורמים ושותפים

47 פריסה ארצית של פעילות עלם

עמותת עלם הוקמה במטרה לסייע לבני נוער במצבי סיכון ומצוקה בישראל להיחלץ ממצבם ולמצוא את מקומם בחברה כבוגרים וכאזרחים תורמים, לעצמם, למשפחתם ולחברה הישראלית.

עלם הוקמה בידי קבוצת אנשי ציבור מתנדבים ואנשי מקצוע מישראל ומארה"ב, ונרשמה כעמותה בשנת 1983. מאז התפתחה לארגון ארצי רחב, המתמחה בזיהוי המצוקות המאפיינות את מציאות חייהם של בני הנוער בארץ ובפיתוח והפעלת מענים רלוונטיים חדשניים להתמודדות עם, תוך התייחסות לצרכים הייחודיים של קבוצות אוכלוסייה שונות.

מתן שירותים חברתיים ואישיים

בישראל חיים כיום כ-800 אלף בני נוער בגילאים 12-18, כרבע מהם חיים במצבי סיכון שונים. עלם משמשת עבור בני הנוער במצבי הסיכון כתובת אמיתית ומסייעת בסלילת הדרך להשתלבותם המחודשת בקהילה. במהלך 2012 פגשה עלם עשרות אלפי מתבגרים, וקיימה קשר טיפולי רציף ומתמשך עם כ-20 אלף בני נוער.

בעמותת עלם עובדים כ-280 אנשי מקצוע מהשורה הראשונה בתחומי הייעוץ והטיפול, לצידם עוסקים במלאכה כ-1,700 מתנדבים. עובדי עלם ומתנדביה יוצאים אל השטח ופוגשים את בני הנוער במקומות בהם הם נמצאים: בבתי הספר, בשעות אחר הצהריים בקהילה, ברשת האינטרנט, בפעילות שטח נקודתיות במהלך חופשות הקיץ, במקומות הביולוי ובפעילות לילית ברחובות.

מעורבות קהילתית ואקטיביזם חברתי

אנו מאמינים כי הטיפול בנוער בסיכון הוא באחריות כלל החברה. לכן, במקביל לשינוי פעולה הדוק עם מערכות הרווחה, החינוך והבריאות השונות, פועלת העמותה להעלאת הנושא על סדר היום הציבורי בישראל, ולהעמקת מעורבות הציבור הרחב והמגזר העסקי בתחום, תוך יצירת שותפות אמיתית בעשייה למען אותם בני הנוער הנמצאים במצבי סיכון יומיומיים.

עלם דוגלת בערכי ההתנדבות, מעורבות בני נוער וטיפול מנהיגות, מצוינות ומקצועיות, פתיחות ורגישות, יזמות, מעורבות קהילתית ואקטיביזם חברתי. עלם מפתחת גופי ידע, שיטות וגישות התערבות בלתי פורמאליות חדשניות בקרב מתבגרים ופועלת למען שינוי תפיסתי של מערך שירותי הנוער בישראל.

מענים לרצף רחב של מצוקות

העמותה פועלת בפריסה ארצית רחבה, בכ-40 ישובים ברחבי הארץ, מספקת מענים לרצף רחב של מצוקות: החל מהתמודדות עם מצבי משבר אישיים של נוער נורמטיבי בגיל ההתבגרות, דרך נשירה ממסגרות לימודיות, קשיי קליטה, קשיים חברתיים, בעיות משפחתיות, בעיות זהות ושייכות, חשיפה והתמכרות לסמים ואלכוהול, שוטטות, אלימות, ניצול מיני, ילדים ונוער הפוגעים מינית, עבריינות ועד למצבי ניתוק קשים כגון זנות ומחוסרי בית.

עלם מפעילה תוכניות שונות, וביניהן: רשת מרכזי מידע וייעוץ לבני נוער, אתר אינטרנט למידע ותמיכה בצעירים, תוכניות רב תרבותיות לבני נוער בני המגזרים השונים, מרכזים לטיפול בילדים ובני נוער פוגעים מינית, ניידות לנוער משוטט ברחוב, מענים ייחודיים לנערות וצעירות בסיכון, שיקום על-ידי ליווי אישי, תעסוקה ויזמות עסקית, מרכזים לצעירים חסרי בית, פרויקט לקטינים המעורבים בזנות, מרכז לצעירות נפגעות אלימות מינית וסניפים אזוריים לפיתוח הקשר עם הקהילה וגיוסה למען בני הנוער.

1. עליה של 70% במספר בני הנוער יוצאי אתיופיה בפרויקטים של עלם, לעומת השנה שעברה.

רוב בני הנוער יוצאי אתיופיה הם ילידי הארץ, ומעבר לקשיים הנובעים מקליטתם כדור שני להגירה, נמצא כי הם חווים קשיים על רקע הדרה חברתית וביטויי זענות מצד החברה הקולטת. בסקר שנערך בקרב בני נוער יוצאי העדה האתיופית במרכזי עלם נמצא כי **73%** מבני הנוער מדווחים כי הם נתקלו בהערות זעניות, **37%** מבני הנוער מדווחים על זענות בבתי הספר בו הם לומדים ו-**33%** סבורים שבני נוער שאינם בני העדה נמנעים מליצור איתם קשר חברי בשל מוצאם.

2. עליה של כ-10% בתופעת השימוש בסמים חוקיים ובעיקר, "סמי פיצוציות".

30% מבני הנוער בין גילאי 12 ל-18 התנסו לפחות פעם אחת בשימוש בסמי פיצוציות על נגזרותיהם או סמים קלים אחרים.

3. שימוש גובר באינטרנט ובעיקר ברשתות החברתיות, יו-טיוב ומכשירי סמרטפון, לצורך העברת תכנים פוגעניים ואלימים.

כ-40% מבני הנוער מדווחים כי נחשפו לתכנים אלימים ברשתות החברתיות. תופעה זו צוינה גם בשנת 2011 אולם היא ממשיכה לצבור תאוצה.

רצף הסיכון של בני הנוער בישראל

המענים של עלם

התפלגות לפי מוצא	
קהל יעד	כמות באחוזים
ישראלים ותיקים	44.6%
החברה העברית	7.4%
יוצאי אתיופיה	6%
יוצאי חבר העמים	39.1%
יוצאי צרפת	2%
אחר (דרום אמריקה, קנדה, ארה"ב)	0.9%

התפלגות לפי גיל	
קהל יעד	כמות באחוזים
12-14	16.9%
14-16	40.4%
16-18	37.2%
18 ומעלה	5.5%

נושאי שיחה עיקריים שעלו במהלך השנה	
נושא שיחה	כמות באחוזים
פניות בנושא מסגרות	23.5%
פניות בנושא אהבה ומיניות	16.3%
פניות בנושא בית ומשפחה	13.6%
פניות בנושא עבריינות ושימוש בחומרים ממכרים	11.9%
פניות בנושאי פנאי והתנדבות	11%

מרכזי "הפוך על הפוך"

גיל ההתבגרות כולל קשת רחבה של קשיים ומצוקות איתם מתמודדים בני הנוער המתבגרים. בהעדר תמיכה ומענים הולמים, עשויים בני הנוער להיקלע למצבי משבר חמורים ולהידרדר למעשי אלימות, התנהגות עבריינית, צריכת אלכוהול וסמים ובמקרים אחרים להסתגרות, דיכאון ופגיעה עצמית.

מרכזי "הפוך על הפוך" של עלם פועלים משנת 1999. המרכזים מעוצבים כבתי קפה לבני נוער ומאפשרים שיח "בגובה העיניים" של מתבגרים עם אנשי מקצוע ומתנדבים וכן מפגשים חברתיים. הפעילות במרכזים כוללת מפגשים קבוצתיים, שיחות פרטניות, סדנאות ומיזמי התנדבות בהם לוקחים חלק בני הנוער. הצוות המקצועי פועל בקשרי עבודה הדוקים עם השירותים השונים ברשות המקומית לצורך היועצות והפניית בני נוער להמשך ליווי וטיפול במידת הצורך.

במהלך 2012 קיבלו מענה במרכזים ברחבי הארץ 4988 נערים ונערות, מתוכם 1862 פונים חדשים.

פריסה ארצית

14 מרכזים הפועלים בערים קריית שמונה, צפת, נצרת עילית, עכו, קריית-ים, כפר סבא, נתניה, חולון, אשדוד, שדרות, קריית גת, באר שבע ובמועצות האזוריות שפיר, לכיש ואבו-בסמה שבפזורה הבדואית.

כוח אדם

61 עובדי עלם, 294 בוגרים מתנדבים, 351 בני נוער מתנדבים.

קהל יעד

בני נוער בגילאי 12-18, במצבי תפקוד וסיכון שונים. החל מבני נוער מתפקדים המתמודדים עם קשיים האופייניים לגיל ההתבגרות וזקוקים לשירותי ייעוץ ותמיכה והן בני-נוער השרויים במצבי משבר קשים או במצבי ניתוק ועזובה שונים. דלתותיהן הרחבות של המרכזים, פתוחות לבני נוער מקבוצות תרבותיות שונות: עולי חבר המדינות, יוצאי אתיופיה, יוצאי צרפת ובני נוער ישראלים ותיקים ובכללם בני נוער מקבוצות מיעוט תרבותיות.

פילוח ומאפייני קהל יעד

התפלגות לפי מין	
קהל יעד	כמות באחוזים
נערים	63%
נערות	36.3%
טרנס	0.7%

• **פיתוח שותפויות ברמה המקומית והארצית** – השנה הצלחנו לחזק את הקשרים עם הרשויות המקומיות ולהגדיל את חלקם היחסי במימון הפרויקטים (קרית שמונה, צפת וכפר סבא). ברמה הארצית הצלחנו להרחיב את המיזם עם "קידום נוער" במסגרתו מתנדבים בני נוער מקידום נוער במרכזי "הפוך על הפוך". בנוסף הורחבו והועמקו שיתופי הפעולה עם "התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון" ו"עיר ללא אלימות", נוצר קשר עם המשרד לפיתוח הנגב והגליל במטרה לקדם עבודה עם בני נוער בסיכון בפריפריה ושת"פ עם עמותת "מפעלות חינוך וחברה", שמתחילה בימים אלו להפעיל פרויקטים משותפים של קבוצות כדורגל בשלושה מרכזים.

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

משרד הקליטה והעלייה, משרד החינוך, משרד הבריאות, משרד הרווחה, המשרד לפיתוח הנגב והגליל, חברת יוניליוור ישראל, התכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון, עיר ללא אלימות, הרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול, ג'וינט ישראל - עמ"ן, ביטוח לאומי - הקרן לילדים ונוער בסיכון, מפעל הפייס והרשויות המקומיות קריית שמונה, מ.א. גליל עליון, מ.א. מבואות חרמון, צפת, עכו, קריית ים, נצרת עילית, כפר סבא, נתניה, חולון, אשדוד, קריית גת, שדרות, מ.א. לכיש, מ.א.שפיר, באר שבע, מ.א. אבו בסמה.

התפלגות הפניות בני נוער לשירותים להמשך טיפול

מספר הפניות	שירות
195	פרוייקטים אחרים של עלם
95	שירותי הרווחה (פקידי סעד, עו"סים)
44	קידום נוער
95	מערכות חינוכיות (בי"ס, פנימות, היל"ה)
41	שירותי בריאות
19	בריאות הנפש
23	שירותי מבחן, משטרה
10	שירותי טיפול וגמילה מסמים
54	תעסוקה והכשרה מקצועית
28	צה"ל
608	סה"כ

גמחות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

• **אלימות באינטרנט** – חלק ניכר מהתקשורת היום יומית בין בני הנוער עבר בשנים האחרונות לרשתות החברתיות ולסמארטפונים. התוצאה, כ-40% מבני הנוער מדווחים על אירועים של אלימות ברשת בין בני הנוער דוגמת חרמות בפייסבוק, הפצת סרטונים אלימים, חיזור אלים ברשת וכדומה.

• **עליה בפניות בנושא מסגרות לימודיות** – עליה בפנייה של בני נוער בנושא קושי / נשירה או מעבר בין מסגרות חינוכיות (23.5 בשנת 2012 לעומת 20.2 בשנת 2011).

• **עליה במספר הפונים מעל גיל 18** – במהלך השנה התקבלו יותר פניות של צעירים מעל גיל 18 הפונים אל המרכזים בבקשת סיוע (5.5% מכלל הפניות ב-2012 לעומת 4.4% אחוז ב-2011). השנה נחשפנו יותר לצרכים של בני נוער וצעירים מעל גיל 18 הנמצאים ללא מסגרת חינוכית, צבאית או תעסוקתית, בעוד בקהילה קיימים פחות מענים לפלח אוכלוסייה זה.

הצלחות והישגים משמעותיים שנרשמו במהלך השנה

• **פתיחת מרכז "הפוך על הפוך" בפזורה הבדואית שבנגב** – במהלך השנה החל לפעול באופן רשמי ובמבנה הקבע, מרכז "הפוך על הפוך" - פינג'אן, בכפר קצר א-סר אשר בפזורה הבדואית, בשיתוף התכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון. הקמת הפרויקט נעשתה בכוחות משולבים עם אנשי הקהילה המקומית, תוך רגישות והתאמה לצרכים הייחודיים של החברה הבדואית. בעקבות הצלחת המרכז, נתבקשנו על ידי המועצה לפתוח מרכז ביישוב נוסף בפזורה הבדואית וכרגע אנו נמצאים בהליך של מכרז.

• **פיתוח קשרים עם המגזר העסקי** – זוהי השנה השלישית בה מתקיים שיתוף הפעולה האסטרטגי עם חברת יוניליוור ישראל. השת"פ מבוסס על מודל של שיתוף פעולה בין מגזרי המשלב התנדבות עובדים עם תרומה מקצועית ומשאבית. במסגרת שיתוף הפעולה מתנדבים עובדי יוניליוור במרכזי "הפוך על הפוך" השונים ויוזמים פעילויות ואירועים יחד עם בני הנוער למען גורם שלישי בקהילה. בנוסף יושמה השנה ב-6 מרכזים תוכנית "בריאות זה בידים שלי", שפותחה בשיתוף הצוות הניהולי של התחום עם אנשי מקצוע מיוניליוור. התוכנית עוסקת בהטמעת אורח חיים בריא ובנושאים כמו פעילות גופנית, יחסי מין, תזונה נכונה, שימוש בחומרים ממכרים ועוד.

• **תיעוד ידע, כתיבה והמשגה** – התהליך הכתיבה של ספר עלם היווה הזדמנות עבורנו לבחון מחדש, לערוך ולחדש את מודל העבודה ב"הפוך על הפוך". השנה הסתיימה כתיבת מודל עבודה, "התנדבות נוער בסיכון ככלי טיפולי", בשיתוף הג'וינט. בנוסף, נכתב השנה מודל עבודה עם בני נוער יוצאי צרפת, בשיתוף משרד הקליטה, על סמך הידע שנצבר בשנים האחרונות בהפוך נתניה. בימים אלו אנו נמצאים בתהליך כתיבה של מודל עבודה עם נוער מהמגזר הבדואי.

קהל היעד

בני נוער וצעירים בגיל 12-21 מכל הארץ ומכל שכבות האוכלוסייה המגלים קשיים ומצוקות שונות, כאשר האינטרנט מהווה עבורם סביבה טבעית לתמיכה וייעוץ.

פילוח ומאפייני קהל היעד

התפלגות לפי מין

קהל יעד	כמות באחוזים
נערים	34%
נערות	66%

התפלגות לפי מוצא

קהל יעד	כמות באחוזים
ישראלים ותיקים	68%
החברה הערבית	5%
יוצאי אתיופיה	8%
יוצאי חבר העמים	19%

תורמים ושותפים

הסוכנות היהודית-שותפות 2000, קרן גלנקור, קרן בוקסנבאום נטע, הפדרצייה היהודית של סן פרנסיסקו, פדרציית שיקגו, פדרציית דאלאס, מגבית קנדה, קרן נעמי, i.o.s., קרן אורי רובין, קרן רש"י, יוניליוור ישראל, חברת מילואות.

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

- פיתוח והעמקת העבודה עם אוכלוסיות חדשות ומגזרים חדשים (בדואים, ערבים, חרדים) בהתאם למצפן הארגוני של עלם.
- קידום אופן המדידה והערכת העבודה במרכזים.
- פיתוח מודלים חדשים של עבודה מותאמים לצרכים משתנים של בני הנוער.

Yelem

בשנת 2004 הקימה עלם את פורטל Yelem המספק מידע, ייעוץ ותמיכה נפשית למתבגרים, כשהיא קוראת את הצרכים המשתנים, את ההתפתחות הטכנולוגית ואת השינויים המבניים ברמת הקהילה, המשפחה והפרט. אחד מעקרונותיה של עמותת עלם הוא להיות היכן שהמתבגרים נמצאים ולהעמיד לרשותם את האפשרות לקיים קשר עם מבוגר משמעותי ומטיב, במסע המורכב של גיל ההתבגרות. בני נוער רבים הזקוקים לייעוץ, להכוונה, למידע ואף לטיפול, מעדיפים להימנע מהצורך להיחשף אישית ופונים דווקא לרשת האינטרנט לקבלת סיוע ותמיכה באופן אנונימי ובלתי מתייג.

פורטל Yelem מאפשר לבני נוער מכל רחבי הארץ, לקבל מידע, סיוע וייעוץ זמינים, איכותיים ואמינים, תוך שמירה על אנונימיות. האתר מאפשר קבלת ייעוץ באופן אישי או קבוצתי, מספק מידע בכל הנושאים הרלוונטיים והמעניינים בני נוער, ומשמש במה לכתיבה ויצירה מקורית של בני נוער, כמקור להעצמה אישית.

הפורטל מספק מענה במספר אופנים:

- חדרי ייעוץ וירטואליים** - מאוכלסים בתומכים, אנשי מקצוע מתנדבים שעברו הכשרת יסוד, ומציעים יעוץ אנונימי "אחד על אחד".
- פורום** - מדמה עבודה קבוצתית ומאפשר לבני הנוער להתייעץ ולשתף אחרים בחוויות ובמצוקות שהם חווים. את הפורום מנהלים מתנדבים, אנשי מקצוע, שהוכשרו והוסמכו.
- תמיכה במייל** - המייל מאפשר להפנות שאלות לאנשי המקצוע בכל שעות היממה לצורך קבלת מענה וייעוץ איכותי.

במהלך 2012 נכנסו לאתר כ-7,500 משתמשים ייחודיים (יוניקים) מדי חודש. כמו כן, במהלך השנה נעזרו בשירותי הייעוץ באתר 3920 בני נוער, מהם 1650 מצטרפים חדשים.

כוח אדם

5 עובדי עלם ו- 50 מתנדבים.

הצלחות והישגים משמעותיים שנרשמו במהלך השנה

- **השקת פורטל חדש** – במהלך השנה הושק פורטל חדש המאופיין בעיצוב חדש, נגיש ומעודכן, מותאם לרשתות החברתיות ולמערכות נוספות.
- **הכשרת מתנדבים** – בקורס היסוד לייעוץ ותמיכה נפשית שהתקיים השנה לקחו חלק 16 מתנדבים, המספר הגדול ביותר ב-3 שנים האחרונות.
- **הקמת מערך הדרכה** – השנה הוקם מערך הדרכה הכולל 5 אנשי מקצוע מתנדבים-וותיקים, המסייעים לצוות הניהולי בליווי הקורס.

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

משרד הקליטה בהפעלת Teennet, בתמיכת משרד הבריאות וקרן נעמי.

התפלגות הפניות בני נוער לשירותים להמשך טיפול

מספר הפניות	שירות
67	פרוייקטים אחרים של עלם
43	שירותי הרווחה (פקידי סעד, עו"סים)
2	קידום נוער
13	מערכות חינוכיות (בי"ס, פנימיות, היל"ה)
14	שירותי בריאות
64	בריאות הנפש
19	צה"ל

תורמים לפרוייקט

קרן נעמי, אורט - פורומים LivePerson, טכנולוגיות וחדרי ייעוץ וירטואליים המותאמים לייעוץ ולתמיכה נפשית.

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

- בחינה מחודשת של הקמת פורטל להורים למתבגרים וצעירים בסיכון, בשיתוף ובסיוע גורמים נוספים.
- הגדלת מספר הכניסות לאתר והפניות לייעוץ ותמיכה נפשית, ב-10% לפחות, בזכות טכנולוגיות עדכניות שייושמו במהלך השנה הבאה.

התפלגות לפי גיל

קהל יעד	כמות באחוזים
12-14	18%
14-16	27%
16-18	26%
18 ומעלה	29%

סוגיות איתן מתמודדים בני הנוער בפרוייקט

נושא הפניה	כמות
פונים בנושאי דיכאון וחרדה	19%
פונים בנושאי מיניות, זוגיות ויחסים חברתיים	16%
פציעה עצמית ואובדנות	13%
יחסים עם ההורים	11%
פונים בנושאי התעללות ותקיפה מינית	11%
צבא וגיוס	10%
פונים בנושאי חולי (פיזי / נפשי)	9%
פונים בנושאי מגדר זהות	9%
פונים בנושאי חולי (פיזי / נפשי)	5%
פגישות ברשת	4%
פונים בנושאי שימוש בחומרים פסיכואקטיביים	2%

מגמות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

- שנת 2012 התאפיינה בקליטה של אוכלוסיות חדשות מהמגזר החרדי ובעיקר מהמגזר הדתי-לאומי.
- עליה במספר הפניות הקשורות ב- cyber bullying (בריונות ברשת) ובקשיים נפשיים הקשורים לתקשורת שאינה מותאמת ופוגענית ברשתות החברתיות.
- מספר פניות גדול התקבל השנה באמצעות מכשירי סמארטפון, מגמה זו הביאה אותנו לחשוב על יצירת אפליקציה של השירות, שתהפוך אותו נגיש וזמין יותר לבני הנוער.

כוח אדם

31 עובדים המועסקים על ידי עלם, 28 עובדים המועסקים על ידי הרשויות המקומיות. כמו כן, בתחום פעילים סה"כ 416 מתנדבים בוגרים ו-69 בני נוער מתנדבים.

קהל יעד

בני נוער בניגילאי 12-18 מקבוצות רב תרבותיות כגון עולים ובני עולים, נוער מהחברה הערבית, נוער דתי וכן ישראלים ותיקים המצויים על רצף מצבי הסיכון וחווים קשיים חברתיות, בעיות קליטה וגיבוש זהות, קשיים במסגרת המשפחתית, נשירה וניתוק מהלימודים ונטייה להתנהגויות מסכנות. כמו כן, כחלק מהמענה הרב מערכת, הפרויקטים מבצעים התערבויות במערכת המשפחתית והקהילתית.

התפלגות לפי מין

קהל יעד	כמות באחוזים
נערים	68%
נערות	32%

התפלגות לפי מוצא

קהל יעד	כמות באחוזים
ישראלים ותיקים	22.5%
החברה הערבית	15.2%
יוצאי אתיופיה	31.5%
יוצאי חבר העמים	27.7%
פליטים וחסרי מעמד	0.06%

התפלגות לפי גיל

קהל יעד	כמות באחוזים
12-14	27.6%
14-16	38.3%
16-18	27.4%
18 ומעלה	6.7%

החברה הישראלית מאופיינת בשונות תרבותית רבה ובקליטת עלייה מאסיבית. בני הנוער בני התרבויות השונות נתקלים בקשיים רבים החורגים מהקשיים הנורמטיביים של מתבגרים ותיקים, ופעמים רבות מוצאים עצמם ללא מענה מתאים למצוקותיהם.

בשל מגוון התרבויות הותיקות והחדשות בישראל, בשל הקשיים הרבים שבהם נתקלים בני הנוער מן התרבויות השונות, ולאור הצורך בהתייחסות טיפולית רגישת מוצא ותרבות, פיתחה עלם את תחום ההתערבות הרב-תרבותי.

במסגרת התחום פועלות 3 תוכניות המספקות מענה לבני נוער עם רקע רב תרבותי ולבני משפחותיהם, במטרה להשפיע לא רק על בני הנוער, אלא גם על הקהילה כולה ובכך לתרום לקידום שינוי הוליסטי ולהעצמת האחראיות והמחויבות המקומית והקהילתית:

מרכזי "מגדלור" – מרכזים הממוקמים בערים ובשכונות ומהווים עבור בני הנוער מסגרת לשעות אחר הצהריים. "המגדלורים" מציעים מגוון פעילויות, תוך דגש על פעילות פנאי כגון: חדרי מוסיקה, סדנאות צילום, סדנאות רכיבה על סוסים ועוד, שמטרתן להקנות לבני נוער "שפה" לא וורבלית לביטוי רגשי ואמצעי לתיעול כוחות שליליים או הרסניים, לאנגריה יצרנית ובונה. שירותי הפנאי מהווים למעשה כלי טיפולי חדשני ויעיל בעבודה עם בני נוער מקבוצות תרבותיות שונות.

מרכזים הוליסטיים – ממוקמים על פי רוב בתוך השכונות במרחבים עירוניים קיימים, מתנ"סים ומרכזים קהילתיים ומספקים מענים ייחודיים לבני נוער המגיעים מרקע רב תרבותי ונמצאים על רצף הסיכון.

תוכנית "אנג'ל" – פועלת לגישור על הפערים הבין-דוריים ולהעצמת הקהילה המקומית לטובת בני הנוער. התוכנית מתרכזת בגיוס מתנדבים בוגרים מקרב הקהילה והכשרתם לעבודה עם בני הנוער, הן במרחב הפתוח בשכונות והן במרחבים הסגורים, ב"מגדלורים" ובמרכזים ההוליסטיים.

במהלך 2012 קיבלו מענה בתוכניות השונות 4526 בני נוער מהם 780 פונים חדשים ו-476 משפחות.

פריסה ארצית

10 מרכזי מגדלור: בת-ים (3 מגדלורים – ניסנבאום, גנבה, אילת), רחובות, פתח תקווה, קריית מלאכי, חולון, בית שמש, עכו ולוד.
6 תוכניות הוליסטיות: 2 מרכזים בירושלים (פסגת זאב ונווה יעקב), 3 מרכזים בחדרה (קלור, גבעת אולגה, בית אליעזר) בית שמש- זינמן.
4 תוכנית אנג'ל: רחובות, פתח תקווה, קריית מלאכי ובת ים.

• **ילדי עולים** - בשנה האחרונה התמודדו צוותי המרכזים עם סוגיות ודילמות רבות הנוגעות לקשיים עמם מתמודדים ילדי עולים. מחד, אוכלוסייה זו הינה ילידת הארץ ולכן על פניו קיימת ציפייה חברתית לשילוב ולאינטגרציה. מאידך, בני נוער אלו מביעים קשיים רבים בגיבוש זהותם התרבותית בשל זהות משפחת המוצא וניסיונם לשמר זהות זו.

• **עלייה בשימוש בחומרים פסיכואקטיביים** - במהלך השנה המרכזים ותכניות אנג'ל/סיירת הורים ביצעו 950 התערבויות בקרב בני נוער תחת השפעת אלכוהול, סמי פיצוציות (בעיקר "נייס גיא") ומריחואנה. 8 מההתערבויות הסתיימו בהפניית בני נוער לטיפול רפואי דחוף. שאר ההתערבויות התמקדו בתוכניות מניעה והפניית בני הנוער אשר משתמשים על בסיס קבוע לשירותי טיפול.

• **אינטרנט ותקשורת** - במהלך השנה חלה עלייה במגמת השימוש של בני נוער ברשתות החברתיות ככלי להעברת מסרים גזעניים, ביטויי אלימות מילולית בין חבורות, העלאת תמונות חושפניות ומשחקי הימורים (פוקר). בנוסף, בני נוער רבים עושים שימוש במכשירי הסמרט-פון ככלי להעברת תכני פורנוגרפיה.

• **עלייה והקצנה באירועי אלימות והתנהגויות סיכון** - חלה עלייה במספר אירועי האלימות ומעורבות בפלילים בקרב בני נוער בכלל, בדגש על בני נוער בגילאים צעירים. במהלך שנת 2012 נעשו בתחום 1004 התערבויות בנושא אלימות בקרב בני נוער. כמו כן, ניכרת עלייה בתופעת השימוש בכלי נשק כגון אגרופנים וסכינים במהלך קטטות רחוב.

• **אומנות ה"פרקור"** - כחלק מהחיפוש אחר אתגרים וכמענה לרמת ריגוש גבוהה זוהתה הקצנה של אומנות הפרקור בקרב בני נוער, לרוב יוצאי ברה"מ. בני הנוער תיארו לצוותי המרכזים חוויות של ריגוש עז כתוצאה מקפיצה על גגות בתים ללא כל הדרכה, או נקיטת אמצעי זהירות ובטיחות. כמענה לצורך זה, ויצירת חלופה בטיחותית לפעילות מסוכנת זו, 2 מרכזים הפעילו תכניות מסוג קפוארה והתעמלות קרקע בקרב קבוצות הנערים.

• **קושי באיתור מענים לבני נוער מעל גיל 18** - במהלך השנה נעשו בתוכניות התחום הרב תרבותי 303 התערבויות בקרב בני נוער בגילאי 18 ומעלה. במקרים בהן ההתערבויות נעשו בקרב בין נוער, אשר לא שולבו בצה"ל או בשירות לאומי, התקשו מאוד הצוותים למצוא עבורם מענה טיפולי או מסגרת חלופית למרכזי הנוער לצורך המשך התהליך.

סוגיות איתן מתמודדים בני הנוער בפרוייקט	
כמות	נושא הפניה
31.5%	מסגרות לימודיות
22.2%	אלימות
0.6%	זהות מינית ומגדרית
4.9%	אלימות מינית (תקיפה / ניצול)
27.48%	יחסים במשפחה
0.05%	הריונות לא רצויים
20.1%	שימוש בחומרים ממכרים
8.2%	גיוס לצבא
6.7%	מצוקות נפשיות (דיכאון, חרדה, בעיות אכילה, אובדנות וכדומה)
12.84%	תעסוקה
2.12%	בעיות בריאות
23.07%	קשיים חברתיים
21.06%	קשיים כלכליים
0.3%	זנות

מגמות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

- **גידול של 70% במספר בני הנוער יוצאי אתיופיה שקיבלו מענה במרכזים** - מדובר על עלייה חדה לעומת השנה שעברה. סה"כ במהלך השנה קיבלו סיוע במרכזים השונים כ-1700 נערים ונערות יוצאי אתיופיה. רוב הפניות הן של בני נוער הנמצאים בנשירה סמויה ממסגרות לימודיות, מתמודדים עם קשיים חברתיים, הדרה וגזענות שמביאים למצבי סיכון כגון אלימות, שימוש בחומרים ממכרים ועבריינות.
- **גידול במספר הפניות בקרב בני נוער צעירים בגילאי 11-13** - בשנת 2012 חלה עלייה משמעותית במספר הפניות של בני נוער צעירים לקבלת מענים במרכזים שמפעיל התחום. מתן מענה לאוכלוסייה זו הינו קריטי בשל החשש מהחמרה במצבם ובהתנהגויות הסיכון.

התפלגות הפניות בני נוער לשירותים להמשך טיפול

מספר הפניות	שירות
34	פרוייקטים אחרים של עלם
252	שירותי הרווחה (פקידי סעד, עו"סים)
118	קידום נוער
320	מערכות חינוכיות (בי"ס, פנימיות, היל"ה)
3	שירותי בריאות
16	בריאות הנפש
150	שירותי מבחן, משטרה
31	שירותי טיפול וגמילה מסמים
67	תעסוקה והכשרה מקצועית
174	צה"ל
2	איגי (ארגון נוער גאה)

תורמים לפרוייקט

קרן רש"י, קרן F4, קרן קלור, קרן טוני בלום, קרן שטיינמץ, Frutgenei, תאטרון "פלייבק", פרויקט ביאנלה בת ים, עמותת רוח חדשה, בית הקונפדרציה, החברה להגנת הטבע, מרכז הטניס עכו.

חברות עסקיות: אלביט, קוקה קולה, קיו אס קי, שטראוס, תדיראן-טלקום, סנאק-טיים, ויזה כאל, חברת מגדל.

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

ביצוע מעקב אחר בוגרי תכניות התחום הרב-תרבותי כחלק מהערכת הישגי התוכניות. במסגרת פיתוח מענים ייחודיים עבור ילדי עולים תורחב הפעילות הלא-ורבלית ככלי טיפולי במרכזים, ויבנה מודל לעבודה עם אוכלוסייה ייחודית זו. כמו כן, התחום יעסוק בפיתוח פעילות במגזרים הייחודיים: נוער ערבי ונוער דתי.

הצלחות והישגים משמעותיים שנרשמו במהלך השנה

- **מרכזים חדשים שנפתחו** - במהלך שנת 2012 נפתחו 2 מרכזים: מגדלור לוד, ומרכז הוליסטי זינמן, בבית שמש. שני המרכזים מספקים מענה לבני נוער עולים, בני עולים וישראלים וותיקים.
- **הרחבת מענים במרכזים הקיימים** - לאור ההיענות הגבוהה והצורך הבולט במענים בקרב בני נוער יוצאי אתיופיה בבית שמש, הורחב התקציב של המגדלור בסיוע התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון ובסיוע משרד הקליטה והעלייה. תוספת זו אפשרה הרחבה של משרת רכזת הטיפול וכן הרחבה של שעות פעילות המרכז.
- **איתור נערות אשר נמצאות בזנות** - כחלק מפעילות המגדלור בפ"ת, צוות הרחוב איתר קבוצת נערות מעורבות בזנות. במהלך שנת 2012 הופצה חומרת התופעה בפני גורמי הרווחה בעיר ובימים אלה מוקם פרויקט של תחום הקצה בעלם במטרה לספק מענה עבור הנערות.
- **שילוב של 480 מתנדבים במסגרת תוכניות התחום** - עלייה של 120 מתנדבים בהשוואה לשנת 2011. כמו כן, מתוך 480 מתנדבים 99 מתנדבים יוצאי ברה"מ, אתיופיה, ומהחברה הערבית, כאשר מחציתם משולבים בתוכניות אנג'ל.
- **שימוש בכלים לא וורבליים כאמצעי להתערבות טיפולית במרכזים** - במהלך שנת 2012 הופעלו למעלה מ-50 קבוצות, אשר שילבו התערבות טיפולית תוך שימוש בכלים לא וורבליים מתחומים שונים, בניהם: ספורט ואתלטיקה, מוסיקה (שירה, כתיבה יוצרת ונגינה), רכיבה טיפולית, קולנוע ותיאטרון, גינה קהילתית, אומנות ויצירה ועוד. רב ההתערבויות נעשו ע"י מתנדבים בוגרים או סטודנטים, אשר ליוו את בני הנוער באופן פרטני וקבוצתי.
- **שת"פ של מגדלור פ"ת עם פרויקט פרח אוניברסיטת בר אילן** - במהלך השנה שולבו 12 סטודנטים בפעילות המגדלור. הסטודנטים שולבו במסגרת חונכות אישית של בני נוער מהמגדלור, אשר זקוקים למענה מובנה, וכן במסגרת פעילות המרחב הפתוח במרכז.
- **משלחות ייחודיות לחו"ל** - כחלק מתהליך גיבוש הזהות וההעצמה, יצאו 8 בני נוער מהמגדלור בפ"ת לקבוצה למסע לפולין. כמו כן, משלחת של 3 בוגרי מגדלור חולון יצאה לרוסיה, לאחריה התקיים ביקור של משלחת של עובדי נוער מרוסיה במגדלור.

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

משרד הקליטה והעלייה, משרד החינוך, משרד הבריאות, משרד הרווחה, התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון, עיר ללא אלימות, הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול, הסוכנות היהודית, מוקדי קליטה ליוצאי אתיופיה, שיקום שכונות, קידום נוער, יחידות לביקור סדיר, שירות מבחן, בי"ס, תנועות נוער: בני עקיבא, השומר הצעיר, צופים, רשויות מקומיות: בת ים, פ"ת, עכו, קריית מלאכי, חדרה, חולון, רחובות, בית שמש, ירושלים. החברה לתרבות ופנאי בת-ים, רשת קהילה ופנאי חולון, מנהל קהילתי פסגת זאב, עמותת שעלי תקווה בית שמש, רשת המתנסים בית שמש, הוועד למלחמה באיידס, עמותת אחרי, זינוק בעלייה, פרח (אונ' בר אילן), פרויקט הילה, עמותת להב.

ניידות "כתובת רחוב" של עלם בשיתוף הקרן לידידות - מידע וייעוץ לבני נוער המשוטטים בלילות

התפלגות לפי מין	
קהל יעד	כמות באחוזים
נערים	69.7%
נערות	29.5%
טרנס (אם יש)	0.75%

התפלגות לפי מוצא	
קהל יעד	כמות באחוזים
ישראלים ותיקים	47.5%
החברה העברית	5.9%
יוצאי אתיופיה	17.9%
יוצאי חבר העמים	23%
אחר	5.7%

התפלגות לפי גיל	
קהל יעד	כמות באחוזים
12-14	5.1%
14-16	21.4%
16-18	42.3%
18 ומעלה	29%

אלפי בני נוער משוטטים בגנים ציבוריים, כיכרות ערים, מרכזי בילוי ומקומות מסתור מדי לילה. רבים מהם נשרו ממסגרות חינוכיות או טיפוליות. לעיתים מדובר בבני נוער חסרי מעש, נטולי מסגרות פנאי, המוצאים ברחוב מקום להפגת השעמום. בהעדר תמיכה וסיוע, בני נוער אלה סובלים מהזנחה סביבתית, חברתית ונפשית ועלולים להידרדר לשימוש בסמים ובאלכוהול, למעורבות בפעילות אנטי-סוציאלית ופגיעה עצמית.

ניידות "כתובת רחוב" של עלם פועלות משנת 1996 ומספקות מענים מיידיים בשטח למתבגרים/ות במצבי סיכון, מצוקה וניתוק:

- צוותי הניידות פוגשים את הנערים במקום שלהם, ברחוב, בשעות הלילה ומהווים עבורם כתובת ומענה כמבוגרים משמעותיים.
- צוותי הניידות פוגש את בני הנוער ברחוב ויוצר עמם קשר, במטרה להנגיש את השירותים וגורמי הטיפול המתאימים, על-מנת שיחזרו למסלול חיים במסגרות נורמטיביות תומכות.
- ניידות "כתובת רחוב" הותאמו לשמש בסיס למפגש אישי עם בני הנוער. בניידות יש פינת ישיבה אינטימית, שתייה חמה, כיבוד קל, טלפון, דפי מידע, אמצעי מניעה ועוד. צוות הניידות מורכב מאנשי מקצוע ומתנדבים, אשר מעניקים לבני הנוער והצעירים סיוע תוך מפגש חם ופתוח.

במהלך 2012 קיבלו 6176 בני נוער שירות מהניידות ברחבי הארץ, גידול של כ-1500 בני נוער לעומת 2011.

פריסה ארצית: 15 ניידות הפועלות ב-19 יישובים ברחבי הארץ - חיפה, נתניה, רעננה, כפר סבא, הוד השרון, הרצליה, תל-אביב, בת-ים, חולון, ראשון לציון, חבל מודיעין, רמלה, לוד, בית שמש, ירושלים, אשדוד, שדרות, אופקים ואילת ובנוסף, 5 פרויקטים של "ציפורי לילה" (פעילות עבודת רחוב ללא ניידת)

כוח אדם: 53 עובדים - מתוכם 48 עובדי עלם ו-5 עובדי רשות מקומית וכן 271 מתנדבים.

קהל יעד

בני נוער, צעירים וצעירות, בין הגילאים 12-26, המשוטטים ברחוב, מהווים את אוכלוסיית היעד של תחום עבודת הרחוב בעלם. הצמתים שמזמנים גיל ההתבגרות, התא המשפחתי, קבוצת השווים והמתאר הסבוך של היחסים בלילה ברחוב, מתורגמים לסיכונים ומצוקות עמם מתמודדים צוותי ניידות ברחוב, במפגש עם בני הנוער. לעולמם הפנימי וסביבתם החיצונית הקרובה של בני נוער בסיכון, נוספים חוסר הנגישות או האכזבה מגורמים טיפוליים-ממסדיים, ו/או מידה של חוסר אמון כלפי עולם המבוגרים. בתנאים אלו, יוצאים צוותי הניידות לרחוב ופוגשים במגוון רחב של בני נוער. כל אחד וסיפורו האישי, לצד הסכנות שמייצר הרחוב.

ניידות "כתובת רחוב" של עלם בשיתוף הקרן לידידות - מידע וייעוץ לבני נוער המשוטטים בלילות

- **עלייה בשימוש בנשק קר** - צוותי הניידות ממשיכים להיות עדים לתופעות אלימות חמורות וניכר כי השימוש של בני הנוער בנשק קר הולך ומתגבר. תוצאות האלימות ברחוב מחמירות ודורשות פעמים רבות התערבויות משטרתיות.
- **ניצול מיני של נערות** - תופעת ניצול מיני של נערות ממשיך לצוץ בזירות השונות ברחוב. נערות מדווחות על ניצול מיני ועל התנהגות מינית בלתי מובחנת. כמו כן נצפו אזורים חדשים של נערות וצעירות על רצף הזנות.
- **עליה בתופעת הגזענות** - בערים השונות מתקיימים יחסי מתח, יריבויות ומקרי אלימות על רקע גזעני, בין יהודים לערבים ובין עולים לותיקים. בערים מסוימות אף נתקלו הצוותים באלימות נגד עובדים זרים.

הצלחות והישגים משמעותיים שגרשמו במהלך השנה

- **שיפור פעילות האיתור של בני נוער וצעירים** - הרחבת שעות פעילות האיתור, הגעה לבני נוער ברמות סיכון שונות והתערבויות רבות ומשמעותיות בשעת משבר.
- **נוכחות בזמן הנכון ובמקום הנכון של צוותי הניידות באירועים משבריים חמורים** - השנה ביצעו צוותי הניידות למעלה מ-45 התערבויות אקוטיות במצבי משבר קשים ובמצבי חירום. בין האירועים הקשים - אירוע הלינץ' בכיכר ציון בירושלים, חשיפת אונס וניצול מיני של נערה על ידי עשרות נערים וצעירים בעיר בית-שמש, הצלת חיים ומניעת אירוע אובדני על ידי צוות ניידת ת"א.
- **קשר עם החברה החרדית** - בערים ירושלים, אופקים ובית שמש הולך ומעמיק הקשר עם נערים מהחברה החרדית. חלק מהקשרים אף הובילו להפניות אל שירותים בקהילה.
- **שיתוף פעולה עם משרד הרווחה השירות למתבגרים צעירות וצעירים** - שילוב עובדים סוציאליים מטעם המשרד בפעילות, מתוך שאיפה לחזק את הרצף בין העבודה הפורמאלית לבלתי פורמאלית.
- **שיתוף פעולה עם משרד הרווחה, השירות להתמכרויות** - הכנסת מאתרים מטעם יחידת האיתור של השירות לצוותי עבודת הרחוב ב-4 ערים שונות.
- **שיתוף פעולה והבניית תוכנית עם מקא"מ (מרכז קידום אוכלוסיות מיוחדות) בצבא** - במטרה להנגיש את השירות הצבאי לבני נוער בסיכון ולתווך בין בני הנוער למערכת הצבאית.
- **הובלת פרויקט "לילה כיום יאיר" של עמותת עלם בעיר תל-אביב** - השנה הוביל הצוות הניהולי של תחום הניידות את פרויקט הקיץ של עלם, "לילה כיום יאיר". בפרויקט לקחו חלק כ-250 עובדים ומתנדבים מהעמותה אשר פגשו כ-1200 בני נוער מ-52 יישובים שונים. 100 מתוכם הופנו להמשך טיפול בקהילה.

סוגיות איתן מתמודדים בני הנוער בפרויקט	
מספר הפניות	מוקד בעיה
686	קשיים חברתיים, דחייה, בדידות, בטחון עצמי נמוך
487	צריכת סמים ואלכוהול
427	חוסר מסגרת ומערכות תומכות
442	אלימות (כקורבן וכתוקף)
413	בעיות במשפחה, אלימות, בריחה מהבית
378	קשיים בבית ספר
265	מצוקות נפשיות (דכאון, חרדה, אבדנות, הפרעות אכילה, פגיעה עצמית)
245	בעיות כלכליות
223	מיניות, יחסים, התנהגות מינית בלתי מובחנת
159	קשיי קליטה ושפה
119	שירות צבאי
91	בעיות דיור, חוסר דיור
81	זנות
68	עבריינות ופשע
50	אלימות מינית (כקורבן)
16	הימורים
4	הריון קטינות

מגמות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

- **שימוש באלכוהול ובסמים** - המגמה של צריכת חומרים משני תודעה על ידי בני נוער הולכת וגוברת בעוד גיל השימוש הולך ויורד. השנה נרשמה עליה של כ-10% במספר בני הנוער המשתמשים בסמים קלים, בעיקר סמי פיצוציות ("נייס גיא", "מבסטון" ו"חגיגת" על נגרותיו). ההשלכות של השימוש בסמים אלו הן חמורות, מדובר בחומרים ממכרים המעודדים התנהגות אלימה ומסכנים את בריאותו של המשתמש עד לסכנת חיים ממשית. עם זאת, השימוש בסמי הפיצוציות אינו מהווה עבירה על החוק ולכן הוא נעשה בגלוי וללא חשש, עובדה שמקשה מאוד את ההתמודדות של הצוותים בשטח עם התופעה.
- **איתור ויצירת קשר עם בני נוער בסיכון באמצעות רשתות חברתיות** - השנה החלו חלק מצוותי הניידות לעשות שימוש ברשתות החברתיות על מנת לחזק ולתמוך בעבודת הרחוב. לדוגמא, בזמן מבצע "עמוד ענן" בישובי הדרום, רשת הפייסבוק אפשרה לשמור על קשר עם הנערים בתקופה בה המפגש ברחוב היה בלתי אפשרי.

שותפים ותורמים

רשויות המקומיות: אופקים - עיר לא אלימות, אגף החינוך, תוכנית לאומית לטיפול בילדים ונוער בסיכון, אילת - רשת המתנסים, אשדוד - תחום ילדים ונוער של החברה העירונית לתרבות הפנאי, בית שמש - הרשות למלחמה בסמים ואלכוהול והתוכנית הלאומית לטיפול בילדים ונוער בסיכון, בת-ים - החברה הכלכלית לתרבות פנאי וספורט, הוד השרון - מנהל לשירותים חברתיים. הרצליה. חבל מודיעין - מחלקה לשירותים חברתיים, עיריית חולון, חיפה - מחלקה לשירותים חברתיים, מציל"ה, תוכנית לאומית לטיפול בילדים ונוער בסיכון, סח"ב, שילובים, כפר סבא, לוד - אגף שח"ר, אגף החינוך משרד הקליטה, נתניה - התוכנית הלאומית לטיפול בילדים ונוער בסיכון, משרד הקליטה, ראשון לציון - עמותת אופ"ק, עיר ללא אלימות, הרשות למלחמה בסמים ואלכוהול. רמלה - מנהל החינוך, עיריית רעננה.

שותפים ותורמים מקומיים: אופקים - מתנ"ס אופקים, מרכז הצעירים (אופקים), הבית החם לנערה (אופקים), רשות מישור הגפן (אופקים) ח"ן ברחוב (אופקים), תוכנית "סיכויים" (אופקים) סיירת ביטחון וקב"ט (אופקים), לימודי נוער אוניברסיטת בן גוריון. אילת - רשת המתנסים, פותחים עתיד. אשדוד - ג'וינט ישראל, מיר"ן, זינוק בעלייה. בית שמש. בת-ים. הוד השרון - שבט הצופים, עמותת אתגרים, קידום נוער. הרצליה - מנהל לשירותים חברתיים, קידום נוער. חבל מודיעין - עיר ללא אלימות. חולון. חיפה - חברת לוראיל-ישראל, פיצה ברונז, גלידה לג'נדה, מאפיית דניש, שמו, העצמה חינוכית, דלת פתוחה (חיפה), קידום נוער. ירושלים - מוזיאון ישראל בירושלים - אגף הנוער, מרכז שכונתי לנוער בסיכון "קריית יובל", קורא בקפה, נאמן דויקה, מאפה קפה, "אם הדרך". כפר סבא - חצ"ב. לוד - מועדון הדום, אגודת הסטודנטים. נתניה - העמותה לחינוך בלתי פורמאלי, בית בריצ'ר משטרת נתניה, המרכז לצעירים-פסגות. ראשון לציון. רמלה - מסגרות מור, עמותת חסד ורחמים. רעננה - מחלקה לשירותים חברתיים. שדרות - בית המתנדב, היחידה למעורבות חברתית במכללת ספיר. תל אביב - נמל ת"א, תל אופן, עמותת נוער.

קרנות וחברות: קרן הידידות בראשות הרב אקשטיין, קרן 880, קרן קורליטו, חברת פינל, חברת אמדוקס, חברת טויוטה, חברת לובינסקי, משפחת נחמד.

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

- **החברה הערבית** - קידום עבודה בחברה הערבית ובניית תשתיות של שיתופי פעולה עם ארגונים הפעילים בחברה הערבית.
- **החברה החרדית** - פיתוח ולמידה של עבודת רחוב בחברה החרדית.
- **הרחבת עבודת האיתור** - נגישות לזירות חדשות ולבני נוער בסיכון שעדיין לא אותרו.
- **איתור באינטרנט** - שימוש בפייסבוק ככלי איתור לבני נוער במצבי סיכון.

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

משרד הרווחה והשירותים החברתיים - השירות למתבגרים צעירות וצעירים - אגף תקון יחידה לטיפול בנערה, היחידה להתמכרויות במשרד הרווחה, יחידת האיתור "עד אל"ך", שירות מבחן בערים השונות, משרד החינוך - היחידה לקידום נוער, איכפ"ת, פרויקט היל"ה, אגפי חינוך בעיריית, שפ"ח, רשת בתיה"ס מפתן, התוכנית לאומית לטיפול בילדים ונוער בסיכון, המשרד לביטחון פנים - עיר ללא אלימות, סירות הורים, הרשות למלחמה בסמים ואלכוהול, מציל"ה, צה"ל - לשכת גיוס, מדור נפקדים בצה"ל, מקא"מ (מרכז קידום אוכלוסיות מיוחדות) בצה"ל, מד"ניות, קצין העיר, משטרת ישראל בדגש על קציני הנוער, סגוריה ציבורית, תוכנית זיה"ר - תוכנית מזעור נזקים עבור מכורים לסמים, חסות הנוער - בית דרוו, מקום אחר, אתנחתא, הבית ברחוב חיים, מסילה, רטורנו, מלכישוע, מג"ל.

אל סם, אס"ף - ארגון סיוע לפליטים, בית אל"י, האיגוד הירושלמי למאבק בסמים, החוט המשולש, החצר הנשית, חירקונא, סח"ב בחיפה, סלעית, עמותת אחריי, עמותת עו"סים שלום, תוכנית המנטורינג של ביה"ס לעבודה סוציאלית באוניברסיטת ת"א.

התפלגות הפניות בני נוער לשירותים להמשך טיפול

מספר הפניות	שירות
233	פרוייקטים אחרים של עלם ובלתי פורמלי
248	שירותי הרווחה (פקידי סעד, עו"סים)
213	קידום נוער ומערכות חינוכיות (בי"ס, פנימיות, היל"ה)
23	שירותי בריאות ובריאות הנפש
92	שירותי מבחן, משטרה ומערכת המשפט
44	תעסוקה והכשרה מקצועית
250	צה"ל
33	אחר

הצלחות והישגים משמעותיים שורשמו במהלך השנה

- פתיחת מרכז לטיפול בקורבנות בעפולה עם שלוחה נוספת בשפרעם
- מבטאת את המהפך בתפיסת הנושא. אם קודם היתה הפרדה מוחלטת בין התחומים של פוגעים ונפגעים מינית, הרי שהיום מושם דגש על כך שבכל אחד מהמטופלים קיים צד תוקפני וצד פגוע.
- גיבוש עמדת עלם לגבי הטיפול הנדרש בקטינים שלהם התנהגויות מיניות פוגעות - בעקבות מחקרים חדשים שטרפו את הקלפים בנושא הטיפול המקובל בקטינים, התחיל צוות המרכז בגיבוש נייר עמדה בנדון והתגייסות לפניה לכל מקבלי ההחלטות.
- כתיבת פרק בנושא טיפול בקורבנות אונס קבוצתי בספר מקצועי בינ"ל, שייצא לאור בלונדון במהלך 2013.

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

משרד הרווחה, הביטוח הלאומי, עיריית מודיעין, וועדת התכנית הלאומית בשפרעם, עיריית בני ברק, המרכז לטיפול בנפגעים - בני ברק, מרכזי סיוע לנפגעי/ות תקיפה מינית.

תורמים לפרויקט

צ'ק פוינט, קרן קרליטו, המוסד לביטוח לאומי, קרן רש"י, משרד הרווחה.

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

- השלמת מסמך העמדה של עלם בנושא טיפול בפוגעים מינית והפצתו בין מקבלי ההחלטות.
- העברת הסניף בהר חברון לירושלים ומתן מענה לישובי עוטף ירושלים.
- פתיחת סניף במודיעין.
- פתיחת שלוחה למרכז לטיפול בקורבנות תקיפה מינית ביקנעם.

הקו החם בנושא פגיעות מיניות

הקו החם מיועד לתת מענה להורים, אנשי מקצוע ולקהל הרחב בשאלה "מתי התנהגות מינית של ילדים היא נורמאלית או לא". במהלך שנת 2012 סיפק הקו החם מענה ל- 248 פניות שונות.

מספר הטלפון ושעות פעילות

טלפון: 03-6477898
בימים א'-ד' בין השעות 08:00-15:00

משרד הרווחה והשירותים החברתיים - השירות למתבגרים צעירות וצעירים - אגף תקון יחידה לטיפול בנערה, היחידה להתמכרויות במשרד הרווחה, יחידת האיתור "עד אליך", שירות מבחן בערים השונות, משרד החינוך - היחידה לקידום נוער, איכפ"ת, פרויקט היל"ה, אנפי חינוך בעיריית, שפ"ח, רשת בתיה"ס מפתן, התוכנית לאומית לטיפול בילדים ונוער בסיכון, המשרד לביטחון פנים - עיר ללא אלימות, סיירות הורים, הרשות למלחמה בסמים ואלכוהול, מציל"ה, צה"ל - לשכת גיוס, מדור נפקדים בצה"ל, מקא"מ (מרכז קידום אוכלוסיות מיוחדות) בצה"ל, מד"ניות, קצין העיר, משטרת ישראל בדגש על קציני הנוער, סגוריה ציבורית, תוכנית יזה"ר - תוכנית מזעור נזקים עבור מכורים לסמים, חסות הנוער - בית דרור, מקום אחר, אתנחתא, הבית ברחוב חיים, מסילה, רטורנו, מלכישוע, מג"ל.

אל סם, אס"ף - ארגון סיוע לפליטים, בית אל"י, האיגוד הירושלמי למאבק בסמים, החוט המשולש, החצר הנשית, חירקונא, סחל"ב בחיפה, סלעית, עמותת אחריי, עמותת עו"סים שלום, תוכנית המנטורינג של ביה"ס לעבודה סוציאלית באונ' ת"א.

הפעילות בתחום החלה בשנת 1994 וכיום פועלים במסגרתו חמישה סניפים אזוריים המספקים מענה ל-275 ילדים ובני נוער פוגעים מינית וקורבנות תקיפה מינית ו-87 זוגות הורים.

פריסה ארצית

סניף תל אביב, סניף עפולה והצפון הממוקם בעפולה, סניף שפרעם המשרת את האוכלוסייה הערבית, סניף הר חברון המשרת את אוכלוסיית הציבור הדתי לאומי, שלוחה טיפולית בבני ברק, המשרתת את האוכלוסייה החרדית. מדובר בסניפים אזוריים המספקים מענה לקטינים ובני משפחותיהם בלמעלה מ-170 ישובים שונים ברחבי הארץ.

כוח אדם

כל העובדים בתחום הינם אנשי מקצוע (פסיכולוגים, קרימינולוגים קליניים, עו"סים), בעלי רשיון לעסוק בטיפול, שעברו הכשרה מיוחדת בתחום ומקבלים הדרכה שוטפת וקבועה ובהם: 31 עובדי עלם, 12 עובדים חיצוניים, 4 מתנדבים.

קהל יעד

קטינים בגילאי 15-18 שפגעו או נפגעו מינית ובני משפחותיהם. אנשי מקצוע המבקשים הדרכה בתחום, הקהל הרחב, במסגרת הקו החם שמפעיל המרכז. המטופלים במרכז מגיעים מכל המגזרים באוכלוסייה ומתחר קטני-אקונומי מגוון.

מגמות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

עליה במספר הפניות של ילדים צעירים מאוד, שנפגעו מינית בעבר ועכשיו פוגעים מינית בעצמם.

קהל יעד

בני נוער וצעירים בגילאי 12-25, שהופנו על-ידי מגוון גורמי טיפול בהקהילה. מרביתם נמצאים במצבי נשירה חלקית או מלאה, גלויה או סמויה ממסגרות חינוכיות.

התפלגות לפי מין

קהל יעד	כמות באחוזים
נערים	68%
נערות	32%

התפלגות לפי מוצא

קהל יעד	כמות באחוזים
ישראלים ותיקים	58%
החברה העברית	6%
יוצאי אתיופיה	12%
יוצאי חבר העמים	20%
אחר	4%

התפלגות לפי גיל

קהל יעד	כמות באחוזים
12-14	4%
14-16	15%
16-18	63%
18 ומעלה	18%

"דרך המלך"

תכנית הכשרה תעסוקתית לנוער מנותק ועובר חוק, בשילוב חונכות אישית.

בישראל חיים אלפי בני נוער הנמצאים במסלול הידרדרות לחיי עבריינות ומטופלים בשירות המבחן לנוער וקידום נוער. חלקם הגדול חווים קשיים אישיים, משפחתיים וחברתיים. חסרה להם דמות בוגרת משמעותית להזדהות, המאמינה ביכולותיהם ומתקשרת עמם ב"גובה העיניים".

תוכנית "דרך המלך" החלה לפעולה בשנת 2005 ומספקת מענה משלים לשירות המקצועי הטיפולי הניתן כיום על-ידי מוסדות המדינה. התכנית מסייעת לבני נוער שהידרדרו לעבריינות, באמצעות הצמדת חונך מתנדב לכל נער/ה ו/או שילובם בהכשרה תעסוקתית ו/או שילוב בתעסוקה בעסק או חברה מסחרית בקהילה. כל זאת במטרה לאפשר להם לצאת ממעגל המצוקה, האלימות והעבריינות, להתחיל בתהליך שיקומי, לעלות על דרך המלך ולשוב לחיים נורמטיביים ותקינים.

תכנית "דרך המלך" מציעה מעטפת מענים לבני נוער במצבי סיכון, מצוקה ועבריינות ביניהם מסלול חונכות וקשר אישי תומך עם מתנדב בוגר, שילוב במסגרות תעסוקתיות שיקומיות ובהכשרות מקצועיות בליווי מתנדבים-חונכים, הכנה לעולם התעסוקה - הקניית כלים וכישורי חיים ותוכנית לימודים והכשרה מקצועית אלטרנטיבית לבני נוער עוברי חוק ומנותקים בגילאים 14-18.

כוח אדם

19 עובדים בשכר ו-194 מתנדבים בוגרים.

פריסה ארצית

באר שבע, גדרה, ג'לג'וליה, חיפה והקריות, ירושלים, כפר ברא, לוד, נתניה, פתח-תקווה, צפת, קריית שמונה, קריית גת, קריית מלאכי, רמלה, תל אביב.

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

המוסד לביטוח לאומי, שירות מבחן לנוער, קידום נוער, התוכנית הלאומית, עיריית פתח-תקווה, תוכנית סחל"ב, אשלים והבנק הבינלאומי.

התפלגות הפניות בני נוער לשירותים להמשך טיפול

מספר הפניות	שירות
35	פרוייקטים אחרים של עלם
147	שירותי הרווחה (פקידי סעד, עו"סים)
115	קידום נוער
107	מערכות חינוכיות (בי"ס, פנימיות, היל"ה)
170	שירותי מבחן, משטרה
11	שירותי טיפול וגמילה מסמים
26	מסגרות קהילתיות מקומיות

תורמים לפרוייקט

חברת בזק, פדרציית ניו-יורק, פדרציית קנוס.

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

- פיתוח והבנייה של מרכזי תעסוקה ברחבי הארץ.
- הרחבת המענים הניתנים במסגרת ליווי האישי, התעסוקה וההכשרה והרחבת המענים לקהלי יעד ייחודיים בכלל זה: החברה הערבית, המגזר החרדי ונערות בקצה רצף הסיכון.
- פתיחת מרכז תעסוקה חדש בעכו.

סוגיות איתן מתמודדים בני הנוער בפרוייקט

מספר הפניות	מוקד בעיה
12%	מסגרות לימודיות
8.5%	אלימות
2.5%	זהות מינית
1%	אלימות מינית (תקיפה, ניצול)
16%	יחסים במשפחה
5%	שימוש בחומרים ממכרים
0.5%	גיוס לצבא
5%	מצוקות נפשיות (דיכאון, חרדה, בעיות אכילה, אבדנות וכד')
1.5%	בעיות בריאותיות
14%	קשיים חברתיים
10%	קשיים כלכליים
24%	אחר (זהות דתית לאומית, ביטחון עצמי נמוך, היפראקטיביות, קשיי קליטה)

מגמות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

- גידול בפניות ובמענים שניתנו למגזר החרדי והמגזר הערבי.
- גידול במספר הנערות והצעירות שהופנו לתוכנית והתאמת המענים לצורכיהן.
- מגמה שהחלה בשנת 2009 והתחזקה בשנה האחרונה, הקושי של בני נוער להשתלב באופן חוקי במסגרות תעסוקתיות בשל הרחבת חוג חינוך חובה לגיל 18 יחד עם מדיניות אי הנשרה.

הצלחות והישגים משמעותיים שנרשמו במהלך השנה

- הקמת שישה מרכזי תעסוקה חדשים, הרחבת מגוון המענים המוצעים על-ידי התוכנית בתחומי הליווי האישי, ההכשרה המקצועית והתעסוקה והרחבת משרות מנהלי המרכזים.
- הכשרות טכנולוגיות – השנה הוכשרו 127 בני נוער בתחומי המחשוב והטכנולוגיה.
- שיתופי פעולה עם המגזר החרדי בתחומי ההכשרה, התעסוקה והליווי האישי בצפת, בירושלים ובבני ברק.
- פיתוח והעמקה של סדנאות הכנה לעולם התעסוקה והנגשתן לקהלי יעד נוספים.
- הרחבת שיתופי הפעולה עם המגזר הערבי במזרח ירושלים וברמלה-לוד בתחומי הליווי האישי, התעסוקה וההכשרה המקצועית.

מסעדת "ליליות" ו"ליליות בייקרי" בתל אביב

מסעדת ליליות פועלת משנת 2000 ומציעה תוכנית שיקומית לבני נוער בסיכון, באמצעות הכשרה במקצועות הטבחות, האפייה והקונדיטאות. המיזם משלב תוכנית טיפולית סוציאלית לצד הכשרה מקצועית ומעשית.

ההכשרה ב"ליליות" אורכת כ-18 חודשים ומתבצעת בקבוצות קטנות תוך התאמה אישית לצרכים הייחודיים וליכולות של כל נער ונערה. המתלמידים עובדים עם השף במטבח המסעדה, אחראים להכנת האוכל המוגש במסעדה ובמקביל להכשרתם מותאמת להם תוכנית טיפולית ארוכת טווח, בליווי עובדת סוציאלית.

בשנת 2009 נפתחה במתחם ליליות בתל אביב "ליליות בייקרי" והנערים משתלבים בהכשרה גם במאפיה.

עם סיום תהליך ההכשרה השף מסייע בייעוץ והדרכה לגבי השתלבות במקום העבודה הבא ולעיתים משמש גם כמתווך.

פרויקט "ליליות" הינו יוזמה משותפת של עלם וקבוצת "ליליות", בעלי המסעדות. קבוצת "ליליות" הינה קבוצה של אנשי עסקים פרטיים אשר חרטה על דגלה את העיקרון של עשייה חברתית המתמקדת בשילוב אוכלוסיות חלשות בעולם העבודה ומעניקה להן את האפשרות לשנות את עתידן ולהשתלב בחברה, כאזרחים עצמאיים ונורמטיביים.

Coffee & Company

בית קפה ייחודי הממוקם בבניין הראשי של חברת אפ ביהוד ומספק שירות לאלפי עובדי החברה. בית הקפה הוקם במהלך 2011 ומעסיק, בנוסף לעובדי מטבח מקצועיים, בני נוער במצבי סיכון מאזור יהוד, אור יהודה והסביבה המקבלים במקום הכשרה מעשית למקצועות המסעדות. מטרת המיזם היא לייצר זירה חברתית, בעלת ערך מוסף, בה יוכלו בני הנוער לקבל הזדמנות להתפתח מבחינה אישית, לחוות הגשמה עצמית ולהפנים את ערכי היזמות, כל זאת בדרך ליציאתם לשוק העבודה. בית הקפה הוקם ביוזמת חברת אפ ובשיתוף קרן דואליס ועמותת עלם, המספקת את התמיכה והליווי הטיפולי לבני הנוער אשר לוקחים בו חלק.

מסעדת "מטעים" - רמת הנדיב

מסעדה חלבית כשרה הנמצאת בלב שמורת הטבע של רמת הנדיב. המסעדה, שנפתחה השנה, מעסיקה ומכשירה בני נוער בסיכון תושבי האזור. בנוסף להכשרה מקצועית, עיונית ומעשית, במקצועות המטבח והפרונט, מלווים בני הנוער לכל אורך התהליך על ידי צוות מקצועי מהתחום ועובדת סוציאלית שמובילה את הפרויקט החברתי/טיפולי. הכשרה זו מקנה להם מקצוע וסוללת בפניהם את הדרך להשתלבות מועילה בחברה. במיזם שותפים המועצה המקומית זיכרון יעקב, קרן דואליס ועמותת עלם.

יוזמות תעסוקתיות

בני נוער רבים בארץ מתקשים להשתלב במסגרות חינוכיות פורמאליות. הם נושרים ממוסדות חינוך ומוצאים עצמם על מסלול הידרדרות, בהיעדר מסגרת תומכת. שילוב בני הנוער ביוזמות עסקיות עצמאיות, מאפשר להם להפוך לחלק ממסגרת נורמטיבית ומאתגרת, תוך למידה מעשית, התנסות בלקיחת אחריות והשתלבות בעולם העסקים "האמיתי".

במסגרת התוכנית מקימה עלם ו/או שותפה בעסקים עצמאיים, בהם עובדים בני הנוער ואף שותפים בניהולם. המעורבות בפרויקט מספקת להם מסגרת שייכות משמעותית, מחזקת את הדימוי העצמי שלהם, ומאפשרת להם לחוות הצלחה. זו הזדמנות אמיתית לרכוש השכלה ומקצוע ולפתח מיומנויות אישיות כגון מוסר עבודה, ניהול משא ומתן, קבלת סמכות, תקשורת בין אישית, ניהול זמן וקבלת החלטות. בני הנוער בונים את האמון בסביבתם מחדש, באמצעות יצירת קשר משמעותי עם אנשי הצוות המלווים אותם.

לשם הקמת מיזמים עסקיים שונים ברחבי הארץ הקימה עלם חברת בת בשם "יוזמות תעסוקתיות לנוער", המנוהלת על ידי שישה חברי דירקטוריון. הדירקטורים מלווים בהתנדבות את המיזמים ומעניקים להם ייעוץ וליווי מקצועי.

נכון ל - 2012 פועלות במסגרת התוכנית 4 יוזמות עסקיות בתחום האוכל והמסעדות:

קפה י.ע.ל בשדרות

בית הקפה הוקם בשנת 2006 בבניין הסינמטק בשדרות ומופעל על ידי בני נוער בסיכון תושבי העיר. המקום מציע לתושבים ולעסקים מקומיים קפה, כריכים ומזון קל. קפה י.ע.ל מופעל על ידי עלם כיחידה עסקית והצליח למתג את עצמו כנוף כלכלי-רווחי העומד בפני עצמו. בשנה האחרונה הורחבה פעילות בית הקפה בתחום האירועים וחל גידול משמעותי בכמות הלקוחות.

סוגיות איתן מתמודדים בני הנוער בפרויקט

מספר הפניות	מוקד בעיה
30	מסגרות לימודיות
39	אלימות
11	אלימות מינית (תקיפה, ניצול)
24	יחסים במשפחה
10	שימוש בחומרים ממכרים
40	גיוס לצבא (קיבלו פטור)
30	מצוקות נפשיות (דיכאון, חרדה, בעיות אכילה, אבדנות וכד')
8	בעיות בריאותיות
35	קשיים חברתיים
72	קשיים כלכליים
10	היעדר גבולות, קושי בקבלת סמכות

מגמות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

- עליה במספר הנערות שהשתלבו במיזמים השונים במהלך השנה.
- קליטת נערים/ות מרקע סוציו אקונומי גבוה – בני נוער אלו שרויים במצב סיכוני המתאפיין בקשיים רגשיים וחברתיים.
- בני נוער עם מאפייני פוסט טראומה - תופעה שאובחנה בקפה י.ע.ל. בשדרות ונגרמה עקב המצב הביטחוני הקשה לאורך השנים והשנה במיוחד, בעקבות מבצע "עמוד ענן".

הצלחות והישגים משמעותיים שנרשמו במהלך השנה

- פתיחת מסעדת "מטעים" ברמת הנדיב המעסיקה בני נוער מאזור זיכרון יעקוב ובנימינה.
- הכרה של התמ"ת במסעדת "ליליות" כמסגרת להכשרה תעסוקתית ושילוב תוכנית לימודית בת 10 שעות שבועיות המאפשרת לגשת למבחן תעודה של טבחות סוג 1.
- גיוס שותפים נוספים במגזר הציבורי כמו המוסד לביטוח לאומי שהחל להפנות תקציבים למיזמי "ליליות" ו - Coffee & Company ומשרד הרווחה שייקח חלק במימון הפרויקט החברתי במיזם Coffee & Company.

כוח אדם

4 עובדי עלם, 19 עובדי יוזמות תעסוקתיות לנוער בע"מ (חברת בת של עלם), עובדת הרשות המקומית, 12 סטודנטים - מילגאים מתנדבים.

במהלך 2012 לקחו חלק בתוכנית 57 בני נוער מהם 37 מצטרפים חדשים.

קהל היעד

בני נוער בגילאי 16-20, שנשרו ממסגרות חינוכיות פורמאליות ומתמודדים עם קשיים רגשיים ו/או חברתיים, מעורבות בפלילים, שימוש בסמים ובעיות סוציו-אקונומיות שונות. למרות המצוקות המאפיינות אותם, בני הנוער שמשתלבים בתוכנית הינם בהכרח בעלי מוטיבציה, יכולת למידה ומסוגלות להשתלב במסגרת תעסוקתית בעלת דרישות גבוהות.

התפלגות לפי מין

קהל יעד	כמות באחוזים
נערים	60%
נערות	40%

התפלגות לפי מוצא

קהל יעד	כמות באחוזים
ישראלים ותיקים	73%
יוצאי אתיופיה	17%
יוצאי חבר העמים	20%

התפלגות לפי גיל

קהל יעד	כמות באחוזים
16-18	90%
18 ומעלה	10%

תכנית "מחסות לעצמאות", פועלת החל משנת 2008 במסגרת מכרז של רשות חסות הנוער ומיועדת לבני נוער, צעירים וצעירות בוגרי מעונות החסות. התוכנית מציעה מעטפת מענים, במטרה לסייע לאותם צעירים/ות להיקלט בחברה ולהפוך לבוגרים עצמאיים.

בנוסף לליווי אישי של עו"ס מקבלים בני הנוער סיוע ותמיכה במגוון תחומים:

- הנגשה ותיווך למשאבים ושירותים בקהילה, בכל תחומי החיים הרלוונטיים (לימודים, מגורים, תעסוקה, התנדבות וצבא, חברה ומשפחה).
- הקניית כישורי חיים ומיומנויות הנדרשים לניהול חיים עצמאיים.
- התנסות ביצירת קשרים חברתיים משמעותיים "בגובה העיניים" עם בוגרים בקהילתם.
- חיזוק אמונתם ויכולתם לפעול למען עתידם האישי, לקיחת אחריות על חייהם ועל הבחירות אותם הם עושים.

במהלך 2012 לקחו חלק בתוכנית 145 צעירים וצעירות בוגרי 43 מעונות חסות הארץ ברחבי הארץ, 86 מהם מצטרפים חדשים.

פריסה ארצית

מחוז דרום, מחוז שפלה, מחוז מרכז, מחוז ירושלים, מחוז צפון, חברה ערבית - מחוז צפון והמשולש.

כוח אדם

8 עובדי עלם ו-9 מתנדבים.

קהל יעד

בני נוער, צעירים וצעירות בגילאי 17-24, בוגרי מעונות חסות הארץ שסיימו את התהליך הטיפולי ונתקלים בקשיים בהשתלבות מחודשת בקהילה.

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

קידום נוער, תוכנית היל"ה, שירות מבחן לנוער, משרד התמ"ת, משרד הרווחה, ביטוח לאומי - הקרן לילדים ונוער בסיכון של הביטוח הלאומי, מועצה מקומית זיכרון יעקוב, רמת הנדיב, קרן דואליס, קבוצת ליליות, חברת H4, ציונות 2000 - עשינו עסק, מכללת ספיר, סנימטק שדרות, שירות לאומי.

תורמים לפרויקט

חברת שטראוס.

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

- כתיבת תוכנית חינוכית-חברתית למיזמים עסקיים, פתיחת מיזמים נוספים במודלים חדשניים במרכזי התעסוקה של עלם, הגברת השותפות בין המיזמים העסקיים לפרויקטים השונים של עלם.
- הטמעת תוכנית ההכשרה המקצועית-תאורתית של התמ"ת וביסוסה.

"מחסות לעצמאות" תוכנית ליווי אישית לבוגרי חסות הנוער

מידי שנה כ-100 צעירים וצעירות מסיימים את שהותם במעונות רשות חסות הנוער. על פי רוב, חוזרים הבוגרים בסיום התהליך הטיפולי לקהילת האם ולמשפחותיהם. יציאתם של נערים אלו לחיים עצמאיים מלווה בקשיים ואתגרים רבים. הבוגרים יוצאים לקהילה כאשר אין בידם את המשאבים הכלכליים, החברתיים והנפשיים להתמודדות עם תקופת המעבר שלאחר ההשמה והם ברוב המקרים מתקשים להשיג לעצמם אורח חיים עצמאי, פרודוקטיבי ויציב ללא סיוע.

סוגיות איתן מתמודדים בני הנוער בפרויקט

מספר הפניות	נושא הפניה
15	מסגרות לימודיות
4	אלימות
6	זהות מינית ומגדרית
50	אלימות מינית (תקיפה, ניצול)
80	יחסים במשפחה
3	הריונות לא רצויים
7	שימוש בחומרים ממכרים
93	גיוס לצבא
7	מצוקות נפשיות (דיכאון, חרדה, בעיות אכילה, אבדנות וכד')
60	תעסוקה
20	בעיות בריאותיות
25	קשיים חברתיים
85	קשיים כלכליים
42	דיור (אחר)

מגמות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

- גידול במספר בוגרות ובוגרי חסות הנוער המתמודדים עם בעיית דיור קשה כאשר המענים הקיימים אינם מהווים עבורם אלטרנטיבה ממשית.
- גידול במספר הבוגרים והבוגרות אשר נדרשים להמשך טיפול תרופתי ומעקב פסיכיאטרי.

התפלגות לפי מין

קהל יעד	כמות באחוזים
נערים	60%
נערות	38%
טרנס (אם יש)	2%

התפלגות לפי מוצא

קהל יעד	כמות באחוזים
ישראלים ותיקים	55%
החברה העברית	7%
יוצאי אתיופיה	14%
יוצאי חבר העמים	24%

התפלגות לפי גיל

קהל יעד	כמות באחוזים
14-16	1%
16-18	11%
18 ומעלה	88%

התפלגות הפניות בני נוער לשירותים להמשך טיפול

מספר הפניות	שירות
5	פרויקטים אחרים של עלם (דרך המלך, יוזמות עסקיות)
45	משרד הרווחה, האגף לצעירים וצעירות
18	מערכות חינוכיות (בי"ס, היל"ה, על תיכוני)
15	שירותי בריאות
7	בריאות הנפש
5	שירות מבחן, משטרה
2	שירותי טיפול וגמילה מסמים
63	תעסוקה והכשרה מקצועית
45	צה"ל ושירות לאומי
23	דיור

תורמים לפרויקט

קרן גנדיר.

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

- בניית מערך ההתנדבות בתוכנית, גיוס ואיתור מתנדבים מלוויים, הן בערים בהן קיימים פרויקטים של עלם והן בערים בהן לא פועלת העמותה.
- קידום שוויון הזדמנויות למען צעירים בקצה הרצף על ידי פיתוח מסלולי ליווי והשתלבות בתחומי החיים הרלוונטים.
- קידום מדיניות בתחום הדיור לטובת בוגרי ובוגרות חסות הנוער.
- גיוס משאבים והרחבת התקציב הממשלתי לטובת המשך הפעלת התוכנית על פי המודל המקצועי הקיים.
- קידום נושא ההכנה לחיים עצמאיים במעונות החסות.

הצלחות והישגים משמעותיים שנרשמו במהלך השנה

- **הרחבת התוכנית:** השנה החלה התוכנית לפעול גם במחוז השפלה ובמחוז ירושלים. כמו כן נקלטה לראשונה רכזת מתנדבים במחוז צפון.
- **שיתוף פעולה עם ארגונים בתחום הצבא והשירות האזרחי שהביא לעליה משמעותית במספר המתגייסים מקרב הצעירים והמתנדבים לשירות לאומי:**
- חיזוק השת"פ עם צוות "בת עמי" בתחום ההתנדבות לשירות לאומי, מה שהגדיל משמעותית את מספר בני הנוער שבחרו להתנדב לשירות והשנה הגענו למספר שיא של 21 מתנדבים ומתנדבות.
- שת"פ עם יחידת "מיטב", היחידה המופקדת על ביצוע תהליכי מיון ושיבוץ של כלל המיועדים לשירות הביטחון. בזכות תוכנית שגובשה במסגרת השת"פ, הצליחו הצוותים לסייע לעשרות צעירים וצעירות לקבל החלטות לגבי המשך דרכם אם בצבא ואם בתחומי חיים אחרים.
- שת"פ עם יחידת מקא"ם (מרכז קידום אוכלוסיות מיוחדות), בראשות סא"ל אורן נחמיה, שמטרתו להגדיל את מספר המתגייסים והמתגייסות ליחידת מקא"ם מקרב בוגרי חסות הנוער. שיתוף הפעולה התגלה כמוצלח ביותר בעיקר לאחר שבוגר התוכנית זכה באות חייל מצטיין בטירונות נובמבר 2012.

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

- **תחום תעסוקה** - מגזר עסקי: רשת ארומה, תקשוב, רשת קפה לנדור, רשת סופר פארם, רשת הולמס-פלייס מגזר שלישי: סטרייב, זינוק, בעצמי, "דרך המלך" של עמותת עלם. מגזר ציבורי: אפיקים, שירות התעסוקה, המוסד לביטוח לאומי, משרד הבריאות.
- **תחום שירות לאומי אזרחי** - האגודה להתנדבות - גרעיני תמורה, בת עמי - נערות למען הקהילה + פיילוט לבוגרי חסות הנוער בראשל"צ, מפעלות חינוך - ש"ל לחברה הערבית, עמותת גוונים - תוכנית "הד" לצעירים מתמודדים נפשית.
- **צבא וגיוס** - מדור חיילים בודדים, יחידת מקא"ם, יחידת "מיטב", רמ"ד קהילה, מכינות קדם צבאיות לצעירים בסיכון (ורטהיימר), "אחריי" במעונות החסות, עמותת "נירים" בשכונות.
- **תחום מגורים** - "ילדים בסיכון" - דירות בוגרים, עמותת "אותות" - תוכנית מדרגה, משרד הרווחה, האגף לצעירות - דירות מעבר, "החוט המשולש" לחברה הדתית.
- **תחום טיפול ורווחה** - האגף לצעירים וצעירות במשרד הרווחה, תב"ן, היחידות לטיפול בהתמכרויות, עמותת "אפשר", המרכז לפוגעים מינית, משרד הבריאות (סל שיקום).
- **תחום לימודים והכשרה מקצועית** - מכללת ג'ון ברייס, אוניברסיטה בע"מ, "דרך המלך" עמותת עלם, עמותת "תפוח", מכללת נצרת עלית (חברה הערבית), רשת מכללות "עתיד", תוכנית המנטוריות (מכללת ספיר, אוניברסיטת ת"א) משרד התמ"ת.

"אני צריכה יותר הגנה מפני ניצול בעיקר... (נאנחת) אני לא אומרת שלא מנצלים בנים, אבל בנות מנצלים יותר. מנצלים בגלל שהן בנות, בגלל שהן חלשות יותר פיזית וגם בגלל העניין של הרגשות. אתה אומר לה כמה מילים נחמדות, אומר לה כמה היא נחמדה, מציע לה כמה דברים מציע לה פתרונות..." (ורה, צעירה חסרת בית).

התפלגות לפי מין

קהל יעד	כמות באחוזים
נערים	97%
טרנס	3%

התפלגות לפי מוצא

קהל יעד	כמות באחוזים
ישראלים ותיקים	87%
יוצאי חבר העמים	13%

התפלגות לפי גיל

קהל יעד	כמות באחוזים
18-21	33%
21-26	67%

כיום רווחת התפיסה המקצועית, כי יש להתבונן באופן מובחן וייחודי על מצבן של נערות. הבדלים בין נשים לגברים בחברה באים לידי ביטוי גם בהבדלים בין נערות לנערים ומייצרים מצבים ייחודיים של נערות. העבודה בתחום נשענת על 3 עקרונות מרכזיים, אלו נגזרים מגישות פמיניסטיות לטיפול בנערות ונשים: 1. חשיבותו של המגדר - למגדר יש משמעות בתהליכי ההתפתחות של גיל ההתבגרות. 2. הבניה חברתית - אנו גדלות בחברה המבנה הבדלים בין גברים לנשים, לאלו יש השפעה על מצבן של נערות. 3. האישי הוא הפוליטי - חוויות החיים האישיות של נערות אינן נפרדות מהסדר הפוליטי והחברתי, כלומר יש קשר ישיר והדוק בין סדרים חברתיים ומצבי הסיכון של נערות.

תחום נערות מפעיל מספר תוכניות ייחודיות לנערות בלבד ובנוסף פועל באופן רוחבי בתוך הארגון, לטוב התמקצעות בנושאים הקשורים לעבודה רגישת מגדר.

"בית אמיתי"

בית אמיתי הינו מרחב נשי המהווה קהילה טיפולית לנערות וצעירות שחוו אלימות מינית בילדותן או נערותן ואף בהווה. המרכז הוקם בשנת 2006 ומשמש מסגרת תומכת ומעצימה לאותן נערות וצעירות, מעודד אותן לתפקוד תקין במסגרות נורמטיביות ומסייע בהפחתת תחושת הבושה והאשמה שמלווה אותן. המרכז ממוקם בתל-אביב ומספק מענה לבנות מכל חלקי הארץ.

במהלך 2012 קיבלו מענה במסגרת "בית אמיתי" 83 נערות וצעירות, 12 מהן מצטרפות חדשות.

כוח אדם

3 עובדות ו-27 מתנדבות בוגרות.

קהל יעד

המרכז נותן שירות לנערות בגילאים 17-26, נפגעות אלימות-מינית בילדות ו/או בהווה, כאשר הפגיעה המינית היא הנושא הדומיננטי המעבי על מצבן הנפשי, התפקודי ועל מהלך חייהן.

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

השירות למתבגרים צעירות וצעירים משרד הרווחה - שיתוף פעולה מקצועי ותקציבי הכולל הפניית צעירות למרכז ולקיחת חלק פעיל בפיקוח על הפעילות ובוועדות ההיגוי.

התפלגות הפניות בני נוער לשירותים להמשך טיפול

מספר הפניות	שירות
5	פרויקטים אחרים של עלם
4	שירותי הרווחה (פקידי סעד, עו"סים)
4	שירותים לאנשים חסרי בית / שירותי דיור
1	שירותים לנשים בזנות
4	בריאות הנפש
1	שירותי טיפול וגמילה מסמים
1	עסוקה והכשרה מקצועית
5	צה"ל
2	אחר (הוסטל)
1	טיפול פרטי
4	ביטוח לאומי - מיצוי זכויות

תורמים לפרויקט

מר יעקוב בורק ויוניון מוטורס, קבוצת ידידות הבית המסייעת בגיוס תרומות - אביבה שגיא, אורנה מרקוס בן צבי, מירי זלצמן, צילה הרשקו, רות הרמן, רחל זק, רעיה אופק ושרה אורן, קרן סבה, קרן קרוליתו.

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

- בניית צוות מגובש וביסוס מיקומן של המתנדבות בבית.
- העמקת שיתוף הפעולה עם גורמי רווחה במטרה להגדיל את מספר ההפניות מצד גורמים אלו.
- הרחבת מערך גיוס תרומות בעין (בעיקר מוצרי מזון).
- הורדת ממוצע הגילאים של הצעירות המשתלבות בפרויקט.

סוגיות איתן מתמודדות הנערות

כמות באחוזים	נושא הפניה
6%	חוסר בית/היעדר קורת גג
16%	זנות
26%	אלימות
10%	הריונות לא רצויים והפלות
6%	לידות ואמהות צעירה
16%	זהות מינית ומגדרית
61%	בעיות פסיכיאטריות
29%	מוות
100%	אלימות מינית (תקיפה, ניצול)
68%	יחסים במשפחה
39%	שימוש בחומרים ממכרים
48%	תעסוקה
74%	מצוקות נפשיות (דיכאון, חרדה, בעיות אכילה, אבדנות וכד')
10%	בעיות בריאותיות
39%	קשיים חברתיים
26%	קשיים כלכליים

מגמות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

- שימוש בחומרים ממכרים - במהלך השנה נתקלנו בצעירות המגיעות למרכז כשהן תחת השפעת סמים.
- גידול בפניות של נערות ברף הצעיר של הגילאים, 17-20 - המצריך חשיבה ומתן מענים הולמים לנערות מקבוצת גיל זו.
- צורך במענה משלים - מצבן של חלק מהצעירות הצביע על צורך במסגרת משלימה הכוללת טיפול קבוצתי, לינה במידת הצורך וליווי אישי.

הצלחות והישגים משמעותיים שנרשמו במהלך השנה

- מעבר לבית חדש בתחילת 2012 - המיקום החדש נגיש יותר ומאפשר לנערות צעירות יותר להגיע.
- מיזם המשותף עם משרד הרווחה, השירות למתבגרים צעירות וצעירים יצא לדרך בהצלחה באוגוסט השנה.

מגמות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

הפרויקט החל כפיילוט בשנת 2011 ובמהלך 2012 עיקר תשומת הלב הופנתה לביסוס והעמקת הפעילות, גיוס מתנדבות ואיתור נערות וצעירות. במחצית הראשונה של השנה נרשמה עלייה במספר הנערות והצעירות המופנות לתוכנית ובמקביל, ירידה משמעותית בגיל הנערות המופנות (23% מהנערות הן בגילאי 12-14). בנוסף אובחנו מאפיינים ייחודיים למצוקתן, הנובעים מהמרחב הכפרי בו הן חיות.

הצלחות והישגים משמעותיים שנרשמו במהלך השנה

- שותפות מקצועית ותקציבית עם משרד הרווחה, השירות למתבגרים וצעירים.
- הרחבת אחוזי המשרה של רכזת הפרויקט (מ-25% ל-50%).

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

התוכנית הינה במימון המועצה האזורית חבל מודיעין ומשרד הרווחה, השירות למתבגרים וצעירים. בנוסף, ברצוננו להודות לבתי הספר האזורי וליועצות החינוכיות ולתושבי הישובים באזור על הנכונות לסייע.

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

- גיוס מתנדבות נוספות.
- יצירת קשר עם נערות וצעירות לצורך ליווי אישי.
- הטמעת המסקנות והלקחים מתקופת הפיילוט.

"שתיים"

תוכנית שתיים עוסקת באיתור נערות וצעירות על רצף מצבי הזנות. התוכנית כוללת פעילות איתור, חיזור ויצירת קשר בין אישי, במסגרתו מלווה מתנדבת ו/או אשת צוות את הנערה ומקיימת איתה קשר תומך ומטיב.

התוכנית החלה לפעול במאי 2011 בישובי חבל מודיעין ומספקת מענה ל-12 נערות וצעירות.

קהל יעד

נערות וצעירות בגילאי 13-23 המעורבות בזנות או נמצאות בסיכון למעורבות בזנות (על כל צורותיה).

התפלגות לפי מוצא	
קהל יעד	כמות באחוזים
ישראלים ותיקים	85%
יוצאי חבר העמים	15%

התפלגות לפי גיל	
קהל יעד	כמות באחוזים
12-14	23%
14-16	31%
16-18	31%
18-21	15%

סוגיות איתן מתמודדות הנערות	
כמות	נושא הפניה
100%	זנות
8%	הריונות לא רצויים והפלות
100%	אלימות מינית (תקיפה, ניצול)
50%	יחסים במשפחה
50%	מצוקות נפשיות (דיכאון, חרדה, בעיות אכילה, אבדנות וכד')

"את פגשת אותי בתקופה הכי קשה ושחורה של החיים שלי. כשאני נרקומנית, הומלסית היה בזולה, עובדת בזנות שאף אחד אחר לא רואה אותי, לא יודע שאני קיימת. ובתוך כל הבלגן הזה וההרגשה שאין סיכוי, פתאום את באת וראית אותי מעבר לכל זה. ראית שמאחורי הנרקומנית יש בן אדם שיש נשמה מאחורי כל זה... אני חושבת שאלוהים בכל זאת אוהב אותי אם הוא שלח לי אותך. הוא כנראה שומר עליי. הייתי בלוד ולא מתתי ועם הסמים וכל מה שעברתי ואז הוא שלח לי אותך. כנראה מישהו שומר עליי מלמעלה".
(ב' צעירה ב"גלגל" - מרכז לצעירים/ות חסרי בית בירושלים)

התוכניות כוללות שני מרכזי יום לצעירים חסרי בית, בתל אביב ובירושלים, הפועלים 6 ימים בשבוע במקביל לעבודת הרחוב. העבודה במרכזים וברחוב כוללת פעילות איתור ויצירת קשר עם צעירים/ות חסרי בית, מתן סיוע הומניטארי ומענים בסיסיים הכוללים מזון, ביגוד, מקלחת חמה, ציוד רפואי ועוד. בנוסף פועלים המרכזים לצמצום הנוקמים שאורח החיים ברחוב מסב לצעירים ומציעים בין השאר סיוע נפשי וטיפול רפואי. במקרים בהם קיימת מוטיבציה לשינוי, ניתנת לצעירים אפשרות לקחת חלק בתהליך טיפולי שיקומי ארוך טווח.

בנוסף למרכזי היום, מפעילה תוכנית "גלגל", מקלט (שלטר) לצעירות חסרות בית, משתמשות בסמים, המספק לינת לילה בטוחה ולא מותנית. בתל אביב כוללת התוכנית שתי דירות מעבר לצעירות וצעירים חסרי בית, מכורים לסמים, לאחר שלב הגמילה הפיזית.

בתוכנית "מישהו לרוץ איתו" בתל אביב קיבלו מענה 376 צעירים וצעירות, מתוכם 121 פונים חדשים. במהלך 2012 קיבלו מענה בתוכנית "גלגל" 168 צעירים וצעירות, מתוכם 56 מצטרפים חדשים. בדירות המעבר בתל אביב שהו במהלך 2012 9 צעירים ו-9 צעירות. במקלט לצעירות חסרות בית בירושלים שהו במהלך השנה, 44 צעירות

כוח אדם

תוכנית "גלגל" כולל מקלט לצעירות חסרות בית בירושלים - 9 עובדים בשכר ו- 42 מתנדבים.
"מישהו לרוץ איתו" ודירות המעבר בתל אביב - 8 עובדים בשכר ו- 50 מתנדבים.

התוכניות בתחום הקצה שואפות לעבוד עם בני נוער וצעירים הנמצאים בקצה רצף הסיכון. בני נוער וצעירים אלה, לרוב מנותקים ממערכות תמיכה משפחתיות, חברתיות וטיפוליות. מרביתם נאלצים לשרוד בעולם כשהם נטולי משאבים, הן בשל מצבם והיסטורית החיים שלהם והן בשל גילם הצעיר. לרוב מדובר באוכלוסייה אשר מודרת מהשיח המקצועי והציבורי ואינה נראית או מוכרת לאדם מן הישוב. בבסיס העבודה ניצבת השאיפה, ליצור קשר עם צעירים וצעירות אלו במטרה לסדוק ולו במעט, את מעגל הניכור והניתוק שבו הם חיים. בראש ובראשונה, אנו שואפים לאפשר להם נראות והכרה. כנגזרת של תפיסה זו, פתחנו בתחום הקצה עבודה המותאמת לצורכיהם הייחודיים של בני הנוער והצעירים הללו.

עבודה זו מושתתת על מספר עקרונות עבודה מקצועיים:

- עבודת איתור שוטפת והתאמתה לאוכלוסיות בקצה הרצף כשבמקביל נעשית התערבות במרחבים ציבוריים בהתאמה לאופי האוכלוסייה: ברחוב, במועדונים, בזולות, באינטרנט בדירות פתוחות וסגורות.
- מזעור נזקים - שאיפה להפחתת נזק פיזי (מניעת מחלות, מניעת מוות וכו') ורגשי (הפחתת תחושת ניכור, בדידות וכו') הנגרמים כתוצאה מאורח החיים הנוכחי.
- התערבות לאור "מעגל השינוי" המותאמת לעבודה עם מכורים, עם אנשים חסרי בית וקטינים בזנות ובמצבי חיים בהם נדרשת מוטיבציה לשינוי.
- עבודה רגישת מגדר ורגישת תרבות.
- הבנה כי מצבי המצוקה השונים הינם תוצאה של הבניה חברתית. ראייה זו מסייעת להסיר את התיוג החברתי, ממנו סובלות אוכלוסיות מודרות ולהישען על הכוחות וניסיון החיים שלהם בהבניית תהליכי השינוי.

תוכניות לצעירים/ות חסרי בית "מישהו לרוץ איתו" ו"גלגל"

תוכנית "מישהו לרוץ איתו" בת"א, ותוכנית "גלגל" בירושלים, פועלות משנת 2002 ומספקות מענה לצעירים וצעירות חסרי בית בין הגילאים 18-26 הנמצאים במצבי סיכון ומצוקה קשים. צעירים אלו לרוב משתמשים בסמים ו/או אלכוהול, מנותקים ממערכות תמיכה טיפוליות, חברתיות ומשפחתיות ונטולי קורת גג. רבים מהם משתמשים באסטרטגיית הישרדות הכוללת מעורבות בפלילים ובזנות.

"מישהו לרוץ איתו", "ערים בלילה" - תוכניות לצעירים/ות חסרי בית ולבני נוער מעורבים בזנות

סוגיות איתן מתמודדים בני הנוער בפריקט		
מישהו...	גלגל	נושא הפניה
100%	54%	חוסר בית/היעדר קורת גג
15%	17%	זנות
60%	43%	אלימות
5%	11%	הריונות לא רצויים והפלות
2%	2%	לידות ואמהות צעירה
1%	10%	זהות מינית ומגדרית
22%	22%	בעיות פסיכיאטריות
20%	0%	מוות
10%	31%	אלימות מינית (תקיפה, ניצול)
30%	11%	יחסים במשפחה
75%	75%	שימוש בחומרים ממכרים
20%	27%	תעסוקה
30%	71%	מצוקות נפשיות (דיכאון, חרדה, בעיות אכילה, אבדנות וכד')
30%	71%	
80%	20%	בעיות בריאותיות

קהל יעד

צעירים בגילאי 18-26 חסרי בית ללא קורת גג קבועה ומגינה. חלקם מכורים לסמים ו/או נמצאים/ות בזנות. צעירים אלו הינם מנותקים וחסרי מערכות תמיכה חברתיות, משפחתיות וטיפוליות.

התפלגות לפי מין		
מישהו לרוץ איתו	גלגל	קהל יעד
69%	60%	נערים / צעירים
21%	40%	נערות / צעירות

התפלגות לפי מוצא		
מישהו לרוץ איתו	גלגל	קהל יעד
36%	55%	ישראלים ותיקים
11%	18%	החברה הערבית
3%	5%	יוצאי אתיופיה
40%	14%	יוצאי חבר העמים
10%	8%	אחר (עולים מארצות שונות, פליטים)

התפלגות לפי גיל		
מישהו לרוץ איתו	גלגל	קהל יעד
	0.5%	12-14
	5%	14-16
6.7%	13%	16-18
30.6%	19.5%	18-21
53.5%	33%	21-26
9.1%	7%	מעל גיל 26
	22%	נקלטים חדשים שגילם אינו ידוע

התפלגות לפי מספר לילות בשלטר	
מסך שהייה	כמות באחוזים
לילה חד פעמי	18%
מספר לילות בודדים	16%
עד חודש	7%
עד חמישה חודשים	28%
למעלה מחמישה חודשים	31%

דירות המעבר בתל אביב

בתל אביב מפעילה עלם שתי דירות מעבר כחלק מפרויקט "מישהו לרוץ איתו". הדירות מופעלות בשיתוף השירות לטיפול בהתמכרויות של משרד הרווחה. הדירות מיועדות לצעירים וצעירות חסרי בית, מכורים לסמים, שעברו את שלב הגמילה הפיזי ומעוניינים לעבור תהליך שינוי ולהשתלב בחברה. השהות בדירה נמשכת כשנה, זאת בהנחה שהצעיר/ות ישלימו את התהליך. לכל צעיר/ה נבנית תוכנית אישית הכוללת ביקורים במרכז יום לטיפול בהתמכרויות, קשר רציף עם עובדת סוציאלית, טיפול קבוצתי, תוכנית אישית לפיתוח כישורי חיים וקשר אישי עם מתנדב/ת חונך.

מטרות השהות בדירת המעבר:

- להוות מסגרת תומכת בתהליך השינוי האישי של הצעירים והצעירות המתגוררים בדירה.
- הקניית כלים וכישורים לטובת השתלבותם בחברה.
- יצירת רשת תמיכה חברתית עבור הצעירים/ות בזמן השהות בדירה ולאחריה.

במהלך שנת 2012 שהו בדירות המעבר 18 צעירים וצעירות, 9 בדירות הבנים ו-9 בדירת הבנות, 4 מתוכם סיימו תהליך בן שנה, 9 מתוכם נשרו לפני גמר התהליך ו-5 נמצאים בעיצומו של התהליך ועתידיים לסיימו במהלך 2013.

אתגרים מרכזיים שעמדו בפני הצוות בדירות המעבר בשנת 2012:

- שימוש בסמי פיצוציות - בשנה האחרונה עלתה באופן משמעותי רמת השימוש בסמים חוקיים וסמי פיצוציות בקרב הצעירים/ות בדירה. מאחר ולא ניתן לזהות סמים אלו בבדיקות שתן שגרתיות, קיים קושי ממשי לספק מענה בתחום זה.
- התאמת המענים - התאמת המענים לצרכים האינדיבידואלים של הצעירים והצעירות, עם דגש על שעות פנאי והעשרה, היוותה אתגר ונושא זה זכה לתשומת לב מיוחדת לאורך השנה.
- מענה לבוגרי הדירה - השנה התקבלו לפחות 4 פניות מבוגרי התוכנית שחלה התדרדרות במצבם, מה שהבהיר את חשיבות המעקב והמשך הטיפול בבוגרים. מנגד, ישנם בוגרים שלשמחתנו ממשיכים בתהליך באופן עצמאי, משתלבים בתעסוקה ומנהלים אורח חיים עצמאי.

מקלט לנשים חסרות בית בירושלים (שלטר)

בירושלים מפעילה עמותת עלם, בשיתוף עם החטיבה לקידום נוער בעיריית ירושלים, מקלט לצעירות חסרות בית משתמשות בסמים המספק לינת לילה בטוחה ולא מותנית. השלטר פתוח כל יום, 365 ימים בשנה, מ-22:00 ועד 11:00 בבוקר. הצעירות יכולות להגיע וללון במקלט ללא כל תלות במצבן ובמוטיבציה שלהן לשינוי. המקלט מספק לצד מקום לינה, סיוע הומניטרי, מקלחת, מזון, ביגוד ועוד, סיוע במיצוי זכויות ומאפשר לצעירות להתחיל בתהליכי שינוי.

במהלך השנה שהו בשלטר 44 צעירות.

התפלגות לפי מוצא	
קהל יעד	כמות באחוזים
ישראליות וותיקות	61.4%
החברה העברית	13.7%
יוצאות אתיופיה	2.2%
יוצאות חבר העמים	18.2%
חסרות מעמד	0%
יוצאות אוסטרליה וארה"ב	4.5%

התפלגות לפי גיל	
קהל יעד	כמות באחוזים
12-14	0%
14-16	0%
16-18	13.6%
18-21	29.5%
21-26	54.7%
מעל גיל 26	2.2%

הצלחות והישגים משמעותיים שנושמו במהלך השנה

"גלגל" ומקלט לצעירות:

- גידול במספר הצעירות הלנות במקלט שהביא לתפוסה מלאה של המקלט מדי לילה (7 צעירות).
- גידול במספר הצעירים/ות מהחברה הערבית בפרויקטים.

"מישהו לרוץ איתו" ודירות המעבר:

- התארגנות והסתגלות למרכז החדש.
- העמקת שיתוף הפעולה עם היחידה לדרי רחוב.
- כניסה לדירת מעבר חדשה לבנות.
- פתיחת יום בוגרים - פעילות נפרדת ומובחנת לבוגרי המרכז ובוגרי דירות המעבר המתמקדת בכישורי חיים, תעסוקה ושילוב בחברה.
- פתיחה מחודשת של משמרת בימי שישי.

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

"גלגל", **מקלט לצעירות** - עיריית ירושלים - החטיבה לקידום נוער וצעירים והמרכז למצבי חירום, עמותת "החוט המשולש", משרד הרווחה - השירות להתמכרויות (מחוז ירושלים).
"מישהו לרוץ איתו", דירות מעבר - משרד הרווחה - השירות להתמכרויות.

מספר בני הנוער שהופנו לשירותים להמשך טיפול

מישהו...	גלגל	שירות
12	6	פרויקטים אחרים של עלם
33	8	שירותי הרווחה (פקידי סעד, עו"סים)
48	5	שירותים לאנשים חסרי בית / שירותי דיור
15	0	משרד השיכון
5	2	שירותים לנשים בזנות
	15	קידום נוער
80	122	שירותי בריאות
20	14	בריאות הנפש
3	5	שירותי מבחן, משטרה
42	7	שירותי טיפול וגמילה מסמים
3	4	צה"ל
9	5	תעסוקה והכשרה מקצועית
35	20	סיוע במיצוי זכויות

מגמות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

תוכנית גלגל" ומקלט לצעירות חסרות בית - ירושלים:

עליה בשימוש בסמים "קלים" וסמי מסיבות - השנה הסתמן שינוי בהרגלי צריכת הסמים בקרב הצעירים/ות, לעומת השנה שעברה. חלה עליה בשימוש בסמים מסוג חשיש, סמי מסיבות כמו אקסטזי ו-MDMA (החומר הפעיל באקסטזי) וירידה בצריכת סמים מסוג הרואין וקריסטל. בנוסף חלה עליה בצריכת אלכוהול.

"מישהו לרוץ איתו" - תל אביב:

שינויים בהרגלי צריכת הסמים בקרב הצעירים/ות - השנה הסתמן שינוי משמעותי בסוגי החומרים הפסיכו-אקטיביים אותם הצעירים והצעירות נוהגים לצרוך על בסיס קבוע. בתוך כך עלה באופן דרסטי השימוש בסמי פיצוציות כדומת "מיסטר נייס גיא" ו"מבסטון", שצריכתם נעשית בעיקר דרך עישון והשימוש ב"חגיגת" ובתחליפי סם כמו "סבוטקס", שצריכתם מתבצעת באמצעות הסנפה או הזרקה. צריכת סמים אלו מתאפיינת בשינויים בהתנהגות, המשתמשים הופכים תזזיתיים והיפר-אקטיביים, אלימים ופרנואידיים. תופעות אלו הצריכו פיתוח מענים נוספים, הן במרכז והן בעבודת הרחוב המתאימים למצב, כגון מתן ביטוי אקספרסיבי לצעירים באמצעות מוסיקה ואמנות. בנוסף, הקושי באיתור סמי הפיצוציות בבדיקת שתן שגרתית הקשה על הפיקוח המתבצע בדירות המעבר, ובמהלך השנה הפך השימוש בסמים אלו בקרב צעירים/ות השוהים בדירות לבעיה של ממש.

עליה במקרי ההדבקות במחלות נגיפיות - הזמינות בשימוש בחגיגת באמצעות הזרקה הצריך רענון של נושא החלפת מזרקים, הזרקה נכונה וסכנת ההדבקות במחלות שונות (צהבת, HIV). למרבה הצער, השנה אובחנו לפחות חמישה מקרי הדבקות במרכז.

עליה במספר הפלסטינים חסרי מעמד ו/או שוהים בלתי חוקיים הפונים למרכז - במהלך 2012 פנו למרכז עשרה צעירים פלסטינים, רובם מתמודדים עם שאלות הנוגעות לזהותם: זהות מינית, זהות לאומית ושייכות. חלק מהצעירים מבקשים סיוע בהשגת מעמד (כל אחד בהתאם למצבו הייחודי) בנוסף לסיוע ההומניטארי הנדרש בשל חייהם ברחוב, ואי יכולתם להסתייע בשירותים ממשלתיים (כמו קופ"ח).

עליה בכמות הפניות מצד קטינים וקטינות - בורחות/בורחים ממסגרות ונמצאות בסיכון רב ברחוב אך ללא ארון במערכת.

במהלך 2012 פגש צוות "מישהו לרוץ איתו" כ-25 קטינים וקטינות במצב של חוסר בית. מדובר באוכלוסייה של בני נוער שנפלטו מתוך מערכות חוץ ביתיות ממסדיות או לחילופין טרם הגיעו אליהן. הם משוללי כל ארון בממסד ובעולם המבוגרים וחיים ברחוב יחד עם צעירים חסרי בית מבוגרים מהם. לרוב נעשה ניסיון לחבר אותם מחדש למערכות הרווחה - ניסיון שלעיתים עולה יפה ולעיתים לא. על רקע זה בוטל הצורך העצום בהקמת מקלט חרום, שיתן מענה לאוכלוסייה זו באופן לא מותנה.

"מישהו לרוץ איתו", "ערים בלילה" - תוכניות לצעירים/ות חסרי בית ולבני נוער מעורבים בזנות

תוכנית "ערים בלילה" נותנת מענה לבני נוער וצעירים מנוצלים מינית מסחרית. הפרויקט נחנך בשנת 2001 בתל-אביב. בשנת 2008 הורחבה התוכנית לחיפה, כחלק מהתוכנית הלאומית לטיפול בנשים ונערות בזנות ובמהלך 2012 נחנכה באילת.

מטרת התוכנית הינה הפחתת נזק רגשי ופיזי, סנגור ומצוי זכויות, יצירת אמון במבוגר משמעותי והענקת אלטרנטיבות לעולם הזנות, כדי לאפשר יציאה הדרגתית מעולם זה. התוכנית כוללת שני מרכזים להפחתת נזק, בתל-אביב ובחיפה, המספקים לבני הנוער ולצעירים/ות שירותים בסיסיים כמו ביגוד, מזון ומקלחת חמה, וכן תמיכה נפשית ועזרה רפואית. בנוסף מפעילה התוכנית בתל-אביב, חיפה ובאילת פרויקט ליווי אישי, במסגרתו משמשים מתנדבים ומתנדבות כחונכים לבני הנוער והצעירים/ות ומהווים גורם תומך ומחזק.

בשלוש הערים בהן פועל "ערים בלילה", מהווה עבודת האיתור של בני הנוער המעורבים בזנות בזירות השונות, חלק מהותי בתוכנית. מדובר על תהליך מורכב ורגיש במיוחד.

מספר צעירים שקיבלו מענה בתוכנית במהלך השנה:

תל אביב – 89 בני נוער וצעירים/ות, מתוכם 20 פונים חדשים.

חיפה – 77 בני נוער וצעירים/ות, מתוכם 60 מצטרפים חדשים.

אילת – 44 בני נוער וצעירים/ות, כולם הצטרפו במהלך 2012 לתוכנית.

(חלק מבני הנוער מגיעים למרכזים להפחתת נזק, חלקם נמצאים בפרויקט ליווי אישי וחלקם הקטן נמצא עדיין בתהליך חיזור, בשאיפה לשלבם בתוכנית על בסיס קבוע).

כוח אדם

תל אביב - 5 עובדים בשכר ו- 32 מתנדבים.

חיפה - 2 עובדים בשכר ו- 8 מתנדבים.

אילת - 2 עובדים בשכר ו- 10 מתנדבים.

קהל יעד

בני נוער וצעירים/ות המעורבות/ים בזנות על כל רצף מופעי הזנות: זנות רחוב, זנות אינטרנט, זנות בדירות דיסקרטיות, זנות במועדוני בילוי, מועדוני חשפנות ועד תופעות של "סנגור" ומין תמורת אתן המתקיימות בשכונות ובבתי הספר. לרוב מדובר בנערות ובנערים אשר מנותקים ממערכות תמיכה משפחתיות, חברתיות וטיפוליות.

תורמים לפרויקט

"גלגל" ומקלט לצעירות - קרן שטיינהרט, קרן קרל קאהן והקרן לידידות. **"מישהו לרוץ איתו" ודירות מעבר** - קרן יהל, קרן קרוליטו, קרן גנדל והקרן לידידות.

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

"גלגל" ומקלט לצעירות:

- הרחבת שעות פעילות המקלט לצעירות חסרות בית בעיקר בסופי שבוע.
- ביסוס העבודה של הצוות המקצועי וחיזוק הנוכחות של הצוות ברחוב, תוך הנגשה והגעה לאוכלוסיית היעד.

"מישהו לרוץ איתו", דירות מעבר:

- קידום הצורך במענה כוללני (24/7) לצעירים/ות חסרי בית בת"א והסביבה.
- התמודדות עם השינויים בהרגלי צריכת הסמים בקרב הצעירים, התאמה והרחבה של המענים במרכז.
- גיבוש מדיניות עבודה עם חסרי מעמד/מבקשי מקלט/פליטים.
- הטמעת תוכנית ליווי אישי כחלק משמעותי מהמענים לצעירים/ות.
- חיזוק והעמקת שיתופי הפעולה עם שירותים בקהילה ויצירת שיתופי פעולה חדשים.
- הרחבת המענים לצעירים/ות בתחום הכשרה ותעסוקה בשיתוף עם התוכניות העוסקות בתחום שיקום באמצעות תעסוקה בעלם.
- ביצוע מעקב ומתן מענה לבוגרי התוכניות מתוך הבנה שהניתוק ממערכות תמיכה, טיפוליות, חברתיות ומשפחתיות, לא מסתיים אחרי גיל 26 וכדי לסייע בהצלחת השיקום יש להמשיך ולספק מענים גם לאוכלוסיית הבוגרים.

תוכניות לבני נוער המעורבים בזנות "ערים בלילה"

אלפי בני נוער בישראל, על פי ההערכות, מנוצלים מינית מסחרית ומעורבים בזנות. בני הנוער בזנות מגיעים מכל שכבות האוכלוסייה, חלקם חיים בבית ומצויים במסגרת לימודית, בעוד שאחרים נמלטו מסביבה מתעללת וחיים בניתוק ממסגרות משפחתיות וחברתיות, חשופים לסכנת הרחוב. כך או כך, הזנות מהווה עבורם אסטרטגיית הישרדות. מרבית בני הנוער המעורבים בזנות סבלו בילדותם מהתעללות קשה, פיזית, מינית או רגשית וחוו חוויה חזקה של דחייה, הזנחה או ניכור.

בשנים האחרונות התופעה פוגשת אותנו פחות ופחות ברחוב ובעיקר בדירות דיסקרטיות, מועדונים וברים, סאונות וזירות סגורות אחרות. זירה משמעותית נוספת היא רשת האינטרנט, שם אנו עדים להתגברות ממשית של התופעה, בין אם בגלוי באתרי הסקס ובין אם במרומז ברשתות החברתיות, בפורומים וצ'טים ובאתרי היכרויות תמימים לכאורה.

התפלגות לפי מין

קהל יעד	תל אביב	חיפה	אילת
נערים	37%	5%	
נערות	52%	93%	100%
טרנסג'נדר	11%	2%	

התפלגות לפי מוצא

קהל יעד	תל אביב	חיפה	אילת
ישראלים וותיקים	70%	38%	30%
יוצאי חבר העמים	13.5%	16%	70%
החברה הערבית	8%	29%	
החברה הדרוזית	1%	0%	0%
יוצאי אתיופיה	1%	16%	
חסרי מעמד	0.02%	1%	
לא ידוע	7.5%		

התפלגות לפי גיל

קהל יעד	תל אביב	חיפה	אילת
12-14		5%	
14-16		33%	10%
16-18	8%	30%	13%
18-21	56%	29%	10%
21-26	36%	3%	67%

סוגיות איתם מתמודדים בני הנוער בפרויקט			
אילת	חיפה	תל אביב	קהל יעד
	20%	12%	חוסר בית / היעדר קורת גג
100%	100%	95%	זנות
		100%	אלימות
3.3%		5%	הריונות לא רצויים והפלות
	0.7%	0.7%	לידות ואמהות צעירה
3.3%		15%	זהות מינית ומגדרית
3.3%		18%	בעיות פסיכיאטריות
	16%	22%	מוות / אבדנות
		100%	אלימות מינית (תקיפה / ניצול)
		100%	יחסים במשפחה
50%	30%	100%	שימוש בחומרים ממכרים
		30%	תעסוקה
		100%	מצוקות נפשיות (דיכאון, חרדה, בעיות אכילה, אבדנות וכד')
		7%	בעיות בריאותיות
		100%	קשיים חברתיים
70%		100%	קשיים כלכליים

* הנתונים לגבי אילת הם ראשוניים בלבד. הפרויקט החל בספטמבר 2012.

חיפה:

- פתיחת ערב שבועי נוסף במרכז להפחתת נזק והרחבת המענים והסיוע הניתנים במרכז.
- הרחבת שיתוף הפעולה עם היחידה לדרי רחוב בחיפה ומתן סיוע לצעירות חסרות בית.
- כתיבת תוכנית בשיתוף עיריית חיפה, משרד הרווחה ו"אופק נשי" להרחבת הפעילות עם נערות וצעירות בזנות.

אילת:

- הפרויקט החל לפעול בהצלחה בספטמבר 2012 בכפוף לאגף הרווחה בעיר, תוך שיתוף פעולה מלא עם כל הגורמים הרלוונטיים בעיר.
- אותרו כ-30 נשים צעירות ונערות המעורבות בזנות בזירות שונות בעיר או/ו באינטרנט.
- נכון להיום צוות הפרויקט מקיים קשר עם 14 נערות וצעירות, בשאיפה שיקלטו בתוכנית בקרוב.

שותפויות מוסדיות ומקצועיות

תוכנית "ערים בלילה" פועלת כחלק מ"התוכנית הלאומית לטיפול בנשים ונערות בזנות" של משרד הרווחה. בנוסף מתקיימת שותפות תקציבית ומקצועית עם השירות למתבגרים צעירות וצעירים ועם שירות פרט ומשפחה במשרד. הדבר אפשר הרחבת התוכנית ב-2008 לחיפה ובשנה האחרונה לאילת. כמו כן, מתקיימת שותפות עם "הקרן לילדים ונוער בסיכון" של הביטוח הלאומי וכן עם הרשויות המקומיות: תל אביב, חיפה ואילת בהן פועלת התוכנית. בתל אביב פועלת התוכנית בשיתוף עם תוכנית "סלעית" ובחיפה כחלק מרצף המענים של "אופק נשי". בנוסף מתקיימות שותפויות ייחודיות בערים השונות: תל אביב - שותפויות עם פרויקטים מקבילים בעלם (הניידות, "מישהו", "דרך המלך", "בית אמיתי" ו"גלגל") ועם מרפאת לוינסקי, "סלעית", "החצר הנשית", "המרכז לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית", "בית דרור", "בית השאנטי". אילת - משטרת אילת/ אגף הנוער, מסגרות חינוך בלתי פורמאליות, בית חוסן.

מגמות ותופעות חדשות שאובחנו במהלך שנת 2012

תל אביב:

- הזרקת חגיגת - תופעה רווחת בשנה החולפת בקרב צעירים/ות בזנות באזור ת"א.
- ניצול מיני של נערות וצעירות המשמשות רקדניות במסיבות בלבוש מינימאלי ובהגדרה אינן חשפניות.
- התרחבות תופעת הזנות ברשת גם לאתרי תוכן גדולים ומוכרים.

חיפה:

- עליה משמעותית במספר ההריונות הלא רצויים בקרב צעירות בזנות (חמישה הריונות בשנה האחרונה).
- עליה של 10% במספר הצעירות והנערות מהחברה הערבית.
- עלייה במספר הצעירות והנערות המדווחות על היעדר קורת גג, מצב זמני או מתמשך של חוסר בית.

אילת:

- "ערים בלילה" אילת החלה לפעול במהלך 2012 ועל כן קשה לזהות בוודאות תופעות המאפיינות את הצעירות בתוכנית.

הצלחות והישגים משמעותיים שנרשמו במהלך השנה

תל אביב:

- מעבר למרכז הפחתת נזק חדש, המותאם לצרכי בני-הנוער והצעירים/רות.
- הרחבת המענים במרכז - פיתוח מענים קבוצתיים במרכז, הרחבת המענים להפחתת נזק (שיתוף פעולה עם מרפאת לוינסקי), פתיחת 2 משמרות נוספות (משמרת לילה שבועית ומשמרת צהריים ביום שישי), פעילות איתור בתחנה המרכזית בשיתוף עם ניידת עלם הפועלת באזור.
- שילוב בני הנוער במעגלים מטיבים בקהילה (שילוב במעגל העבודה, הכשרות, שירות לאומי, פרויקטים שיקומיים שונים ועוד).

מספר בני הנוער שהופנו לשירותים להמשך טיפול

קהל יעד	תל אביב	חיפה	אילת
פרויקטים אחרים של עלם	5	6	1
שירותי הרווחה (פקידי סעד / עו"סים)	5	14	
שירותים לאנשים חסרי בית / שירותי דיור	2	7	
שירותים לנשים בזנות	2	30	1
קידום נוער	0	4	
מערכות חינוכיות (בי"ס, פנימיות, היל"ה)	2	4	
שירותי בריאות	1	24	2
בריאות הנפש	3	3	
שירותי מבחן, משטרה	1	1	
שירותי טיפול וגמילה מסמים	2	6	
צה"ל	0		1
תעסוקה והכשרה מקצועית	4	3	
הפניה לעמותות אחרות וארגוני סיוע (חצר נשית, עמותת שובל, תוכנית מנטורינג ועוד)	6	9	

יעדים ותוכניות פיתוח לשנת 2013

- המשך קיום פעילות לובינג ופעילות תקשורתית להעלאת המודעות לתופעת זנות קטינים בישראל.
- הגדלת מספר בני הנוער מתחת לגיל 17 המשתלבים בתוכנית בערים השונות.
- בתל אביב - הרחבת עבודת האיתור.
- בחיפה - פיתוח מענה של לינת חירום לצעירות בזנות והרחבת שעות וימי הפעילות במרחב בשיתוף עם הגורמים הרלוונטיים בעיר.
- באילת - המשך ביסוס התוכנית ויצירת מענים ארוכי טווח לקהל היעד ופתיחת פעילות קבוצתית לפחות אחת לשבוע.

קו סיוע לבני נוער בזנות: תוכנית "ערים בלילה" מפעילה קו סיוע לבני נוער בזנות, במטרה להעניק סיוע לנערים ונערות המנוצלים מינית מסחרית וזקוקים לתמיכה ויעוץ.

מספר הטלפון ושעות פעילות:

054-9773666 | ימים א'-ה' מהשעה 19:00 ועד 01:00.

במהלך 2012 התקבלו באמצעות קו הסיוע 273 פניות.

תורמים לפרויקט

קרן קאהן, קרן צ'ק פויינט, קרן פעמי תקווה, וקרן קרוליטו.

תורמים ושותפים

• **הקן ע"ש נעמי** - תרמה השנה לחיזוק מערך רכזי ההתנדבות ומטה ההתנדבות בעלם מתוך הכרה בחשיבות ליווי מנהלי ההתנדבות והעמקה מקצועית של שימור וליווי מתנדבי העמותה.

• **חברת אמדוקס ישראל** - זאת השנה השלישית למיזם המנטורינג בשיתוף "ציונות 2000", במסגרתו עשרה מחברי הצוותים הבכירים בעמותה עוברים תהליך אימון עיסקי, שמועבר על ידי מנהלים בכירים באמדוקס. בנוסף מקיימים עובדי אמדוקס באופן שוטף, פעילות התנדבותית בניידת עלם בכפר סבא.

פניות בנושא התנדבות ניתן להפנות ללאה אדלר, מנהלת תחום התנדבות ומשאבי אנוש.
טלפון: 03-7686666 - שלוחה 676 | דוא"ל: leah@elem.org.il

תחום פיתוח וגיוס משאבים מנהלת התחום: אורלי שליו

מטרת מחלקת פיתוח וגיוס משאבים בעלם לספק את "החמצן" לעבודת הקודש שנועשת למען בני הנוער בכל רחבי הארץ.

אנו גאים ומודים לשותפינו, התורמים ממיטב זמנם וכספם על מנת לאפשר המשך קיום הפרויקטים של עלם שנסקרו בהרחבה בדו"ח זה. בין התורמים לעלם ניתן למצוא חברות עסקיות ותורמים פרטיים, אשר מלווים את העמותה במשך שנים, קרנות מהארץ ומחול"ל וכן הציבור הרחב, התורם לאורך כל השנה במבצעי ההתרמה השונים של עלם או באמצעות מיזם "עיוגול לטובה".

בשנה זו הוענק את "יקיר עלם" לחברת יוניליוור ישראל עבור שיתוף הפעולה האסטרטגי בינה לבין עלם. גם השנה קיימנו מספר אירועי התרמה, ביניהם את מבצע "דגל אורות התקווה" המסורתי שלנו, מופע ההתרמה "דני, גידי וחברים", מרוץ עלם השני בעיר בת-ים, וכן, לראשונה, מכירה פומבית של מוצרי אמנות בעיצוב "די-ויז'ן" מבית "כתר" יוזמה ברוכה של חבר הועד המנהל של עלם וי"ר פורום העסקים, מר טל סנדר. אנו מודים לפורום אנשי העסקים של עלם, המשקיעים ממיטב זמנם ומשאביהם על מנת לסייע למחלקה לעמוד ביעדיה.

לנוכח התחזיות לשנת 2013, מצפים לנו אתגרים רבים בתחום גיוס המשאבים, ואנו תקווה כי שותפינו בהווה ימשיכו לתמוך בפעילות העמותה, וכי רבים נוספים יצטרפו למעגל השותפים.

עמותת עלם רואה את הטיפול בנוער בסיכון ובמצוקה כאחריות של כלל החברה בישראל. לכן, במקביל לשיתוף פעולה הדוק עם מערכות הרווחה והחינוך והרשויות העירוניות, משקיעה העמותה מאמצים לרתום גם את הקהילה לשותפות אמיתית בעשייה החברתית. תחום התנדבות עוסק בפיתוח וגיוס משאבים והוא אנושי בקרב הקהילה המקומית למען בני הנוער בסיכון באותו האזור. המטרה היא להעמיק את המעורבות והשותפות של הקהילה בסיוע לבני הנוער ולפתח מענים ושירותים חדשניים עבורם - כל זאת על בסיס התנדבותי. עלם הוקמה לפני 30 שנה כארגון מתנדבים. כיום, במקביל לאנשי המקצוע המועסקים בארגון פועלים בעלם כ-1600 מתנדבים, מתוכם 300 הם בני נוער המתנדבים למען בני נוער והשאר בוגרים מעל גיל 18.

פעילות מתנדבי עלם

- **מתנדבי "מטה" הפעילים במסגרת הועד המנהל וועדות מקצועיות** - בשנת 2012 כוננה מחדש ועדת ההתנדבות כתת ועדה של הועדה המקצועית בראשותו של ד"ר אהרן יורק. הועדה משפיעה רבות בעיצוב המדיניות, המשגה, פיתוח וחשיבה של עלם ההתנדבות בעלם.
- **מתנדבים העוסקים "בהתנדבות שטח"** - מתנדבים הפועלים על בסיס שוטף במגוון מסגרות המספקות מענים לבני נוער בסיכון, מתנדבים הפועלים מול הצוותים בעלם ומעניקים סיוע מקצועי, הדרכות וייעוץ, מתנדבים הפועלים בחו"ל לטובת גיוס משאבים והגברת המודעות לעמותה, קבוצות מנהיגות יישובית ועוד. כמו כן נמנים על קבוצה זו עסקים רבים התורמים משאבי כוח אדם לפרויקטים ובני נוער המתנדבים ברחבי הארץ.
- **קבוצת מתנדבים המגויסים לטובת אירועים חד פעמיים, ימי הסברה וימי התרמה** - את פעילות מתנדבים אלו מלווים רכזי התנדבות שתפקידם לקלוט את המתנדב לתפקיד, להכשירו ולהדריך אותו על בסיס קבוע.
- **פעילות רכזי ההתנדבות** - בעלם פועלים כיום מספר רב של רכזי התנדבות המניעים את המערך הכולל של ההתנדבות בעמותה ומעניקים לכל מתנדב מטרייה מקצועית הכוללת בין היתר הכשרות, ימי עיון, הדרכות ותגמולים.

הצלחות והישגים בשנת 2012

- **יום העשרה לכלל רכזי ההתנדבות בשיתוף ג'וינט ישראל** - באירוע לקחו חלק 75 רכזי התנדבות ונציגי קרן נעמי.
- **הרחבת פעילות ועדת התנדבות** - השנה הצטרפו לוועדת ההתנדבות נציגי פרויקטים מהשטח ומתנדבי שטח.
- **התנדבות במסגרת פורטל התמיכה והייעוץ לבני נוער, Yelem** - השנה נפתחו 2 קורסים לייעוץ ותמיכה נפשית למתבגרים בסיכון באינטרנט, המיועדים לאנשי מקצוע המעוניינים להתנדב בפורטל. כל קורס כולל 56 שעות אקדמיות.
- **ביסוס והעמקת הקשרים בתחום התנדבות עסקים** - מונתה אחרית על התנדבות עסקים, המהווה חולייה מקשרת בין מחלקת גיוס משאבים למחלקת התנדבות.
- **שימור ותחזוקת מתנדבים** - בזכות מגוון פעילויות שימור, הכשרות והדרכות, מצליחה עלם, שנה אחרי שנה, לשמר ולחזק את הקשר עם מתנדבי העמותה.

הישגים משמעותיים לשנת 2012

מיצוב עלם כעמותה מובילה מקצועית:

- השתתפות משמעותית בכנס על העבודה הביתי פורמלית
 - הכשרות לגורמי חוץ - בתחומי הליבה המקצועיים.
 - התנעת תהליך ארגוני של כתיבת ספר עלם - בכל תחום הוקם צוות כתיבה אשר כותב את תורת התחום.
 - הרחבת המחקרים ולוויים ע"י ועדת המחקר וההערכה בעלם.
- ### שיפור השירות המקצועי לאוכלוסיות שונות בחברה הישראלית:
- קליטת מדריך מהמגזר הערבי. כניסתו להדרכת פרויקטים של המגזר ופרויקטים מעורבים.
 - עריכת הכשרה לצוות מנהלים במטה, הדרכה וצוות מוביל בנושא רב תרבותיות - 4 מפגשים לכל סקטור על ידי מכון מרחבים.
 - הכשרה ניהולית ועיצוב תפקיד למנהלות במטה - מסגרת של 5 מפגשי הכשרה במהלכם נערך בירור ומיפוי תפקידים, הגדרה מחדש של מיצוב התפקיד, כולל שינוי שם.
 - הכשרת מנהלים בתחום הרב תרבותי - הכשרה למתן מיומנויות ניהול צוות למנהלי תחום הרב תרבותי. בהשתתפות מרצים מתנדבים וצוות הדרכה.
 - שינוי ושיפור מודל תכנית העבודה השנתית ומתן הכשרה והדרכה בהתאם למנהלי צוות מוביל.

שיפור תהליכי ניהול ידע בארגון:

- רתימת האתר לגיוס משאבים והפצת ידע - עיצוב אתר חדש לעמותה, שיפור השימוש הארגוני בפורטל - הכנסת חומרים לספריה המקצועית על ידי מטה ושטח (השנה הוכנסו כשמונים פריטי ידע חדשים).
- הקמת אתר Yelem המחודש לתמיכה בבני נוער.
- ניהול תהליך עיצוב מערכת מידע חדשה לניהול עבודת הנוער והפקת תובנות ומגמות בתחום התנהגות בני נוער בסיכון ומצוקה.

תורמים לפרויקטים

קרן סבה, קרן בוניטה.

מטרות ויעדים לשנת 2013

תמיכה בביצוע מטרות תכנית העבודה על ידי איגום הכשרות ארגוני:

- ייעול מערך ההכשרות הארגוניות בהתאם למטרות תכנית העבודה השנתית.
- ימי הכשרת מנהלים אחת לרבעון.
- ימים תחומיים חוצי ארגון.

מיצוב עלם כגורם מקצועי משמעותי:

- הרחבת העברת ידע ומכירתו לגורמי חוץ.
- בניית תכנית מחקר מדידה והערכה של כלל התחומים בעלם.
- כתיבת תכנית אב ובנית תשתית למרכז הכשרות מיסודה של עלם.

שיפור איכות המענים בתחום ניהול ידע:

- שיפור אופן השימוש השוטף במערכת.
- הקמת מערכת ניהול ידע חדישה ומתקדמת העונה על הצרכים של כלל התחומים בעמותה.

מחלקת הדרכה וניהול ידע החלה את פעילותה בשנת 2007 ושמה לה כמטרה להוביל תהליכי התמקצעות בארגון, לטפח כתיבה, המשגה ומצוינות בתחומי הפעילות הארגונית.

הידע המקצועי שפותח בארגון במשך השנים, הינו משאב בעל ערך הן ברמת השינוי החברתי שעלם שואפת לקדם והן ברמת גיוס המשאבים. הפצת הידע באמצעות הכשרות לגורמי חוץ ובאמצעות כתיבה ופרסומים מקצועיים הינם כלים לקידום שינוי חברתי הן בקרב הקהילה המקצועית והן בקרב קהילת המתנדבים הפוטנציאליים שלנו קרי, הקהל הרחב.

אנו מאמינים שהעברת הידע והתפיסות המקצועיות שלנו והטמעתם תורמים לשינוי חברתי בכך שמשפיעים על דרכי עבודה עם נוער בארץ. שינוי עמדות מקצועיות בקרב מטפלים עובדי חינוך ועובדי נוער והקניית מיומנויות חדשניות, הן חלק משמעותי בתהליכי שינוי מקצועיים שעלם רוצה להוביל.

עקרונות העבודה

מעגל ניהול הידע מורכב משילוב של כלים מתקשבים (פורטל פנים ארגוני, אתר האינטרנט של עלם, ניוזלטר ומערכת איסוף נתונים ממוחשבת) ושל כלים "מסורתיים" כגון כתיבה והמשגה, מחקר, הכשרות והדרכות. אנו מאמינים כי התהליך כולו מתחיל באיסוף הידע מהשטח וממומחי הידע בארגון, המשגתו, עריכת מחקר כתיבתו ופרסומו יובילו להנחלתו. תהליכי ההדרכה מאפשרים הטמעה של הידע ובדיקתו מול השטח.

כוח אדם

במחלקת הדרכה וניהול ידע פועלים 7 עובדים בשכר ו-2 מתנדבים.

הגדרת קהל היעד

- עובדי עלם.
- מתנדבי עלם.
- קהל אנשי המקצוע העוסקים בעבודת נוער בארץ.

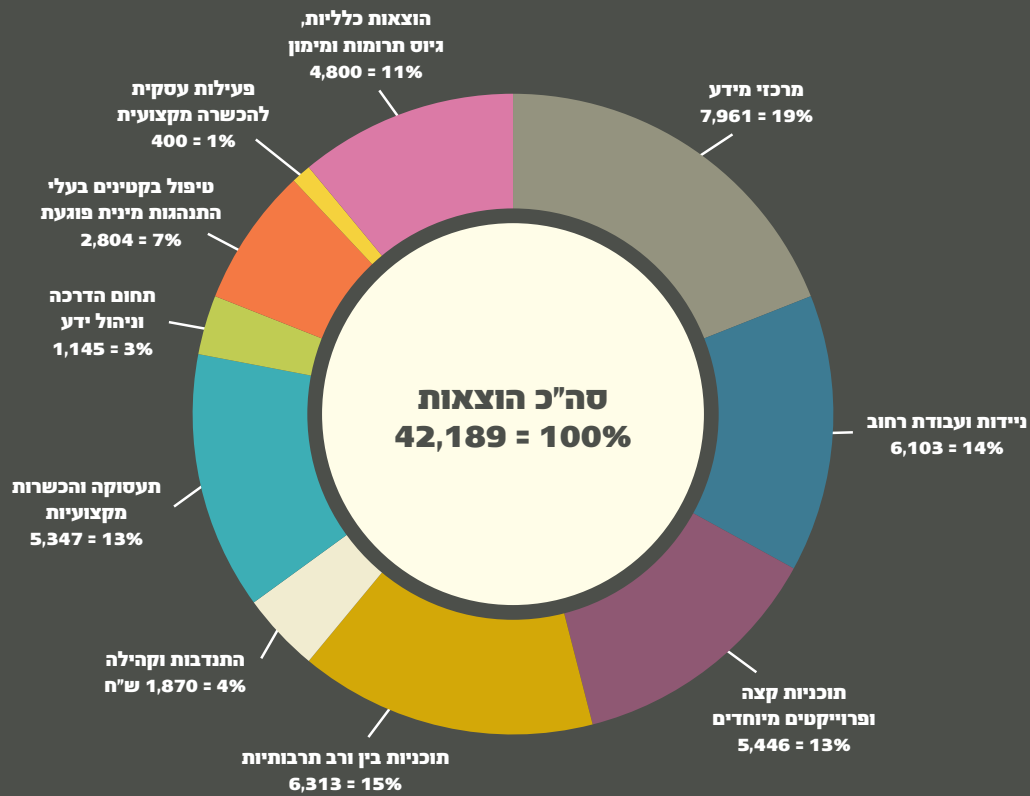
הכשרות פנים - ימי מנהלים

במהלך השנה התקיימו 3 ימי מנהלים בנושאי אלימות בני נוער, עבודה בחברה החרדית ומאפייני נוער בסיכון בחברה הערבית.

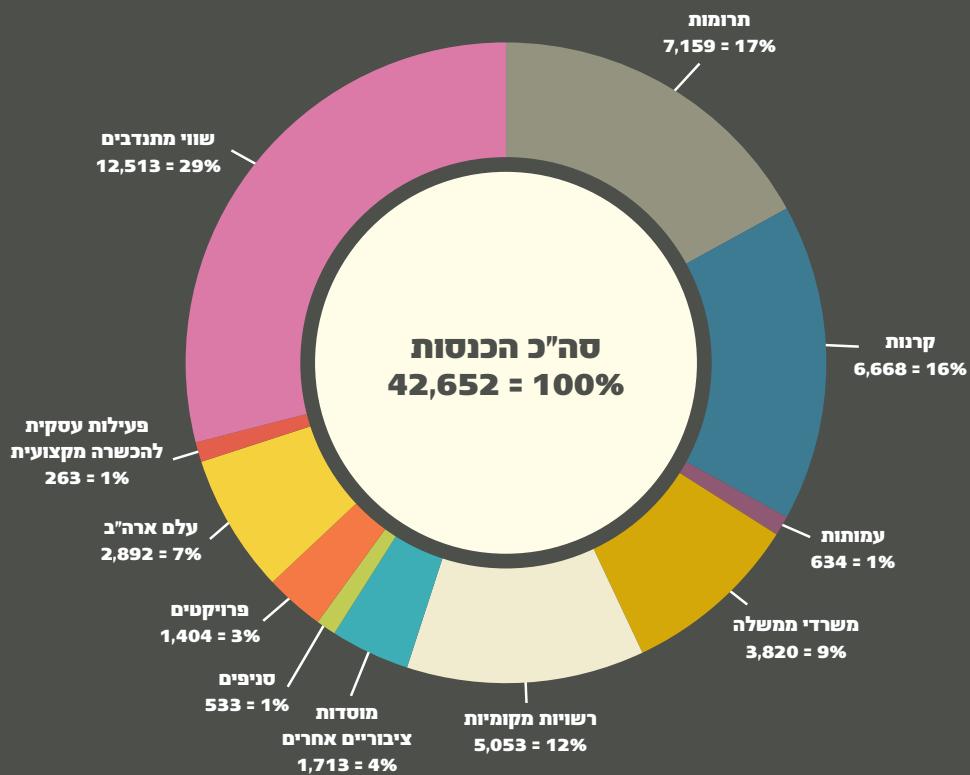
הכשרות לגורמי חוץ

הכנס עסקי השנה בעבודה במרחב הבלתי פורמאלי ונערך במרכז הבינתחומי בהרצלייה ובשותפות עם המרכז הבינתחומי ועם עמותת אשלים, משרד החינוך, משרד הרווחה ומשרד הקליטה.

הוצאות

הכנסות

* הנתונים אינם מוקרים ומוצגים באופן ש"ח.
 ** יחס הוצאות הנה"כ לעומת סך ההכנסות (לרבות שווי מתנדבים) בסך כ - 12,513 א' ש"ח) הינו כ - 11.5%.

חברי וועדה מקצועית

ד"ר אמנון לזר - יו"ר
ד"ר אהרן יורק
ד"ר אורלי קלדרון
איילה שטיינפלד כוחן
בוני ג'קובסון
חיותה שנבל
חיים מסינג
פרופ' יוחנן וזנר
יחיאל ערן
לינור רובן
פרופ' משה שרר
ד"ר מרים גולן
ד"ר נתי רונאל
עדן פוקס
פרופ' רוני ברגר
רפאל לנדה
פרופ' שלמה רומי
שמואל חזון

נשיאת העמותה

נאוה ברק

חברי הוועד המנהל

בעז דותן - יו"ר
אן ביאלקין - יו"ר עלם ארה"ב
לינור רובן - נשיאת עלם ארה"ב
ד"ר אמנון לזר
טל סנדר
טליה זאבי
ישי דוידי
פרופ' יוחנן וזנר
ירון בלומנטל
מנחם שלגי
ד"ר מרים גולן
נחמיה מלך
ניסים אדר
עדן פוקס
פרן כץ
פרופ' רוני ברגר
רפאל לנדה

חברי וועדת כספים

מנחם שלגי - יו"ר
נחמיה מלך - גזבר
עדן פוקס

חברי וועדת ביקורת

עו"ד יוסף שטח - יו"ר
אהוד נשר
אודי נבו
רו"ח יוסף פראג'
מוטי מור
שמואל גליזנר

50,000-100,000 ש"ח

אמדוקס ישראל
 ישי דוידי מנכ"ל ומייסד קרן פימי
 דבי וסנדר טל
 מגדל חברה לביטוח בע"מ
 מכתשים אגן
 משפחת יוסף משען
 משפחת יוסף סולץ
 משפחת מייקל שול
 עמותת אשלים
 הגב' ג'ודי פלום
 עיגול לטובה - 2,087 מעגלים
 פדרציית ניו-יורק ANA
 קבוצת שטראוס
 קרדן סחר בע"מ
 קרן אי.די.בי
 קרן אלפא אפסילון פי
 קרן ארלינגטון פרטנרס
 קרן גרצמן
 קרן יהל ע"ש יהודה ליאון רקנאטי ז"ל
 קרן משפחת שטיינהרט בישראל
 קרן קאהן
 קרן קלור
 TERMOCOTANK SA

מעל 1,500,000 ש"ח

הקרן לידידות
 קרן קרוליטו, שוויץ

500,000-1,500,000 ש"ח

בעז וורדה דותן
 המוסד לביטוח לאומי
 צוואת המנוחה אידה מטס
 קרן הוראס גולדשמידט

250,000-500,000 ש"ח

בנק הפועלים - פועלים בקהילה
 הסוכנות היהודית שותפות 2000 - פדרציית שיקגו
 יוניליוור ישראל
 קרן משפחת ביאלקין
 קרן נעמי פרוור קדר

100,000-250,000 ש"ח

בזק בע"מ
 נובל אנרג'י
 הגב' ירדנה עובדיה
 צ'ק פוינט טכנולוגיות תוכנה בע"מ
 הקרן המשפחתית ע"ש תד אריסון
 קרן בוניטה
 קרן בוקסנבאום-נטע
 קרן ג'פרי אלטמן
 קרן צ'רלס וסטלה גוטמן
 קרן גלנקור לחינוך ורווחה
 קרן גנדיר
 קרן טוני בלום
 קרן יד הנדיב
 קרן עיזבון לואיס פיל
 קרן מקס ומרג'ורי פישר
 קרן משפחת רנרט
 קרן סלמה רובן
 קרן סמואל סבה
 הגב' לנור רובן
 קרן FY

10,000-50,000 ש"ח

אל גל שיווק קום בע"מ
 אל גל תעשיות אקריליות בע"מ
 אלדן תחבורה בע"מ
 אלון חברת הדלק לישראל
 אלוני חץ נכסים והשקעות בע"מ
 אלטשולר שחם ניהול קרנות נאמנות בע"מ
 אמות השקעות בע"מ
 אסם השקעות בע"מ
 אפריקה ישראל להשקעות בע"מ
 אקסלנס נשואה חיתום (1993) בע"מ
 הגב' מרלין באטלר
 מר יעקב בורק
 משפחת לן בלבאטניק
 אד בלנק
 הגב' גבריאלה בנויניסטי ומר אנטוני טוויטס
 בנק יהב
 בנק מזרחי טפחות בע"מ
 מר וגברת רונן בוימל
 פירמת ראיית החשבון והייעוץ, Deloitte בריטמן אלמגור זהר
 חברת חנינא ברנדיס
 יוסף בר נתן שובל סוכנות לביטוח בע"מ
 ברק קפיטל חיתום בעמ
 הגב' איימי גולדברגר
 גולדמן סאקס
 מר חנוך דברת
 דן גבע, חברת עו"ד

קרן "הקדש", יוסף שידלובסקי ז"ל
 קרן הקהילה היהודית הצעירה, מרין - סן פרנסיסקו
 קרן זנקל
 קרן חסד וצדקה
 קרן טוני בלום
 קרן מיכאל וג'ואן לוין
 קרן מקס ובסי בקל
 קרן משפחת בלינסון, דטרויט
 קרן משפחת צבי ועופרה מיתר
 קרן מנהיגות צעירה, דרום פנינסולה
 קרן סטאר
 קרן עזריאלי
 קרן פריגו
 קרן ע"ש סוניה ואדוארד קוסוי
 קרן רש"י
 קרן משפחת דייויד ופלה שאפל
 קרן שטיינמיץ
 מר אורי רובין
 שטיחי איתמר (לייף סטייל)
 שולץ, רוט זאבל ושות'
 שיבולת ושות' עורכי דין
 מר מנחם שלגי
 מר לאונרד שלדון
 ISP GROUP
 PEF Israel Endowment Funds, Inc
 UIA - Gladys & Irving Trust

מר רוני דואק
 דנשר (1963) בע"מ
 דש איפקס הולדינגס בע"מ
 אייל הייז
 החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ
 החברה לישראל
 המגבית המאוחדת
 הפדרציה היהודית של קנזס סיטי רבתי
 הראל ביטוח ופיננסים
 הרצליה מדיקל סנטר
 ה.שטרן (ישראל) תכשיטים ואבני חן בע"מ
 וואן שירותי תוכנה 1997 בע"מ
 מר וגב' רונלד וורצברגר
 טליה וגד זאבי
 הגב' היידי קיי זנקל
 חיפה כימיקלים
 טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ
 יו.בי.אס
 יוניון מוטורס
 ילדינו בתנופה
 מר דייוויד ירדן
 ישראל קרגו לוגיסטיקס - IC
 כלל פיננסים חיתום בע"מ
 כתר פלסטיק
 הגב' פראן כץ
 לאומי פרטנרס חתמים בע"מ
 מאיר - חברה למכונות ומשאיות בע"מ
 מבטח שמיר אחזקות בע"מ
 מורגן סטנלי
 מיטב הנפקות ופיננסים
 מיטרני-לינאה מקלחונים בע"מ
 מילסטון עיבודי שיש
 מכשירי תנועה ומכונות (2004) בע"מ
 מלונות אפריקה ישראל בעמ
 מלונות דן בע"מ
 מליסרון בע"מ
 מפעלים פטרוכימיים לישראל בע"מ
 ניו ליין סטרקצ'רס
 נכסי ארקין בע"מ
 נשות הפדרציה היהודית של דטרויט
 סקאדן, ארפס, סלייט, מאייר, פלום ושות'
 מר וגב' דן ספאדין
 מר וגברת אבי פוגל
 מר וגב' קרייג פלאט
 פרטנר תקשורת
 פרייס ווטרהאוס קופרס
 יונה וחיים צח
 מר וגברת לורנס קופר
 קבוצת ישראלכרט
 קבוצת נגב
 קבוצת שיכון ובינוי בע"מ
 הגב' מוניקה קורטון
 קרן ג'וזף אלכסנדר
 קרן ג'ורג' ס.בלומנטל
 קרן גנדיר
 קרן דנה
 קרן דן מאייר
 קרן היסוד
 קרן הכט

רשויות מקומיות

- אבו באסמה
- אופקים
- אילת
- אשדוד
- באר שבע
- בת-ים
- בית שמש
- בני ברק
- גדרה
- הוד השרון
- הרצליה
- זיכרון יעקב
- חדרה
- חולון
- חיפה
- טבריה
- טירה
- ירושלים
- כפר סבא
- לוד
- מ.א. גליל עליון
- מ.א. הר חברון
- מ.א. חבל מודיעין
- מ.א. לכיש
- מ.א. מבואות חרמון
- מ.א.שפיר
- נצרת עלית
- נווה יעקב
- נתניה
- עכו
- עפולה
- פסגת זאב
- פתח תקוה
- צפת
- קרית גת
- קרית ים
- קרית מלאכי
- קרית שמונה
- רחובות
- רמלה
- רעננה
- שדרות
- שפרעם
- תל אביב

משרדי ממשלה

- המוסד לבטוח לאומי - הקרן לילדים ונוער בסיכון
- התכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון
- משרד הבריאות
- משרד החינוך
- משרד הרווחה והשרותים החברתיים
- המשרד לקליטת עליה
- משרד הבינוי והשיכון
- המשרד לבטחון פנים
- משרד התעשייה והמסחר

שידורי רשת
תנובה
HP ישראל
yes

**תודה מייוחדת, לאבי קושניר
מיקי חיימוביץ' ומיכל צפיר.**

שיתופי פעולה

- אולפני גראויטי
- אוריה גנור - מיתוג ותקשורת חזותית
- אלביט מערכות בע"מ
- אמדוקס ישראל בע"מ
- אסם השקעות
- ארומה אספרסו בר ישראל
- בזק
- בזק און ליין
- בית ספר d-VISION של קבוצת כתר
- בנק יהב
- ג'ון ברייס
- גו אקטיב
- גוינט ישראל
- גיתם 8800
- גיתם פורטר נובלי
- גלובס
- גלעד קובו
- דוד לובינסקי בעמ
- הולמס פלייס
- החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ
- הסוכנות היהודית
- טיב טעם
- טלכלל-טלמסר
- טמפו משקאות בע"מ
- יוניון מוטורס
- יוניליוור ישראל
- יונייטד קינג (סינמה סיטי)
- כושר מתחיל מכאן
- כתר פלסטיק
- לוראל ישראל
- לייף ספורט בע"מ - יבואנית אדידס וריבוק לישראל
- לייב פרסון
- מדיטראו 365
- מחלבות גד
- מכתשים אגן
- מלון דייד אינטרקונטיננטל
- מקדונלדס ישראל
- מתן-הדרך שלך לתת
- סלקום ישראל
- סלקט
- עיגול לטובה
- עמותת אמונה
- ערוץ הספורט
- פיגמנט
- פלאפון תקשורת
- פרטנר תקשורת
- ציונות 2000
- קבוצת אפריקה ישראל
- קבוצת נגב
- קבוצת עזריאלי
- קבוצת פוקס
- קבוצת שטראוס
- קניוני ישראל
- קרן משפחת ביסן
- רן רהב תקשורת ויחסי ציבור בע"מ

קרית שמונה	2 6
עפולה	4
צפת	2 6
טבריה	5
קרית ים	2 6
שפרעם	4 6
נצרת עילית	2
עכו	1 2 5
חיפה	1 3 6 7
זכרון יעקב	6
חדרה	5
נתניה	1 2 6
טירה	6
כפר סבא	1 2
רעננה	1 6
הוד השרון	1
הרצליה	1
גלג'וליה	6
כפר ברא	6
תל אביב - יפו	1 2 3 4 6 7
בני ברק	4
רחובות	5
יהוד	6
פתח תקווה	5 6
בת ים	1 5
חולון	1 2 5
רמלה	1 6
לוד	1 5 6
ירושלים	1 3 5 6
בית שמש	1 5
גדרה	6
אבו בסמה	2
שפיר / לכיש	2
אופקים	1
באר שבע	2 6
קרית מלאכי	5 6
חבל מודיעין	1 7
קרית גת	2 6
אשדוד	1 2
שדרות	1 2 6
הר חברון	4
אילת	1 3

- 1 ניידות
- 2 הפוך על הפוך
- 3 תוכניות קצה
- 4 מרכז למניעה וטיפול באלימות מינית בצעירים
- 5 פרויקטים בתחום הרב תרבותי
- 6 תחום תעסוקה וליווי אישי
- 7 נערות

בני נוער ומתנדבים בעמותה כותבים לנו...

באצתי אצלם לפני הרבה שנים, בערב אחד בתקופה הכי לסלבה וקלה שלי, זו הייתה נקודת מסנה עצומה. קרן של אור. חייתי אז בחיובות ירושלים, מטוטלת מנוצלת הכי סגורה לאפס. מתאזרית בבוקר במקום צר, לא יודעת איפה אני, עם מי אני ומה עליי באיזה. מצדיפה לא אדעית לא אכזר... איזה אחד סגלה אותי נידת מטורה. סודתי, אבל הם הבינו שאני צריכה עצרה. הם לא עלו לי באום רק לקחו אותי אפנות בוקר אדיבה במרכז ירושלים. בבוקר הייתי חייבת לברוח מלס, אבל הסכמתי ארלאירי למדריכה שהייתה גם את מספר הטלפון שלי. היא נתנה לי כרטיס עם ציור של מנוחה מאירה ובהנתי מאה לבתיה לבהצתי אלטר של עצם."

נצחיה, בארת פלטר בירושלים.

"אני רואה את החיידות של כל אחת. הפחד לנפול איזור קלי ואפילו על מילר, על צר, הוא עצום, מתסכל, ובו עצמו, מוכן. אני מרגילה להכיל הפחד של אנני, הקלי האילי, התקין, הוא אפואים כל כך מלאכותי צבוקו, ואם צבוקו. אני מרגילה שאני רוצה להיות במקום הפחד בלבילה, בבטוח, התמיד, לאפס אפילו עליו. אצור אגף את הלגרה הפאטורסת לבה תמיד צריק אפיערי ואפסתא מצבר אמת. אני רוצה אמת לנייה של מנוחה, של אריות ילדה, או חברה, או אילה ארובה... המציאות הפזו, המקבילה, לרבים מצדיפים לא אראות הוסבת אבותי נסבת ארבתאמות אצלי. במהלך החודשים הראשונים של ההתנדבות האילת, חילקנו צמידים אומי וורודים אבנות לאנחנו סוגלות על הצמיד כמב "im not for sale". אני מולבת לל הפך אמירה חזקה, אולי באמירה המלוכה ביותר לאנחנו רוצות ארצירי אבנות לפן חלובות ושורת ולאלך אחד אין צבות אקנות אומן ואפאץ ביק. אני יודעת לבלנערה רואה אותי ברוב עם הצמיד הורוד אנחנו חלק מהרית סודית מאיצה חברה למבטיחה תמיד ארפאן אחת על הלנייה."

יסות מתנדבת בערים באיזה אילת

"יום חמישי בערב, פלבוץ צומד ארפאיר ובהית אמיר מתברב על הספה עם החמלה. הכי בא לי ארצטרק איליה מתמת אלהכה ורבתחיל רלחית את הסוס"ל, אבל צוד נאץ רונן בא אאסוך אותי אערה בניידת באן מאיר. אני צייסה, קר לי ובוחן צומד ארבתחיל אלס, אבל הילדים יהיו גם היום, אז עם אני אריה גם."

"ארבתכה במזמות עלם צה סיפור ארבה, תחלה נפאלה של נמנה דדית צה ממאא אותך באוסן אילי, אתה מרגיל סיפוק עצום..."

נצרה, מתנדבת בניידת אן מאיר, תל אביב.

אני סה כהר לנה. לנה למנה לי המון וצה מחציר אותי אצנין לצדק מי לאיר המתכה מקבל יותר. איליתי בי המון חוצקות ונימתי לי הפצדמנות בל סעם מחדל ארבתמודד עם דברים לחלגתי שאני לא מספיק טובה בהם ואמאות שאני ק... איליתי שאני ממיל, אבל ממיל נפנית עם בני פנוצר וחלטה לי אריות סה בלבילס. איליתי צוות מדפים עם נמנה ואכסתיות אלא סוך שאני אומדת מהם המון וצה המקום ארבודות לפני נבו, מאיה, רחל ושני נרדמון לאמצו אותי אסניך בספאון ענק. תדה גם ארפולוצ, מוותיקי מתנדבי הפוק, לחבר איתי בצוות יום ראשון לקיבל אותי בחום בחברה אצוות.

בכוחכם אני לוב לאגמא
תדה אכאכם.

אריות מתנדבת בהפוק על הפוק כ"ס.

הפוק צה צבוקי המקום של פלקט הפשלי וברוחני התק הפיץ ורסערה לל לי בחול, צה סלוט ארבתם בדת וארפלאיר מאחור את כל הצרות הפוזמסי, פאחצים אמנינהם וסלוט אררסות אררסות את הפשל, את הפוק, את המוח, את רלה, צה סמו יארה ורצוות הוא האורו שלי, מורי דדוק, הם מדריכים אותי בחיים ומוציאים ממני את הפוערה לבטחי. תמיד יש גם אופן קלבת אצרות שלי ואלא מה שאני צוברה בי ביקורת הורסת רק ביקורת בונה ומבינה, בלבלה לרבה סתוח אכל מה שאני אגיד עם עם צה לא מוצא חן בינינו. בכלל הראשון בהפוק הוא ארבליה ואץ כל הפוזם באילו צוצר רק בלבילק. צה יותר טוב מחבר טוב, מקרוב מלפחה תמק, מלס צוצר, אפילו יותר טוב מרבת שלי. כל מי ללואא אותי מה צה הפוק על הפוק בלבילי אני צוניה או לצה "המקום שלי", מקום לפני ונמתי לי המון מאלי לאפילו אקל.

עפרה, הפוק על הפוק, קריית ים.

